Rok 1945.

Označování úředních dopisů.

Dnem 2. ledna bylo zrušeno užívání protektorátních úředních poštovních známek, dopisy budou nadále označovány textem „Postgebühr pauschaliert".

Úprava školního vyučování!

Od 9. ledna bylo upraveno vyučování tak, že se žáci scházeli ve škole jednou týdně (v sobotu) k přijímání úkolů.

Oslava narození J. B. Förstera.

K oslavě 85. narození hudebního skladatele J. B. Förstera byl 12. ledna pořádán v pokolovně slavnostní večer za přítomnosti oslavencovy a jeho choti, dále hudebního spisovatele kanovníka Bohdče z Vyšehradu, skladatele Jeremiáše, operního pěvce Zoleníka Otavy, operní pěvkyně Budíkové-Jeremiášové a Pulpánové. Na pořadu byla vesměs díla Försterova. Pěvce doprovázel šéf opery Národního divadla Ferdinand Cujman. Mistr Förster byl uvítán vedoucím osvětové služby v Kunraticích odborným učitelem Oldřichem Stelcleinem. Také mládež ústy abiturienta Pavla Auersperga vzdala hold mistrovi a podala mu vavřínový věnec. Na její blahopřejný projev mistr krásně poděkoval. Tento večer měl skvělý průběh a vyznačoval se velikou účastí nejen místního a libušského obyvatelstva.

Sběr v obci.

Na den 15. ledna byl nařízen v obci sběr příkrývek pro sociální pomoc.

Bienert předseda vlády.

Dne 19. ledna byl jmenován Bienert předsedou protektorátní vlády místo Krejčího.

2. a 3. února: Koncert. V sokolovně na Libuši vystupovala Karen Ostrá se svým 35 členným orchestrem v rámci osvětové služby „Umění všem".

8. února: Koncert Dne 8. února byl konán v místní sokolovně koncert uniformované protektorátní policie. Řídil jej čet. kapit. kapelník Štěpán Hejda. Na pořadu byla vybraná hudební díla. Koncert měl veliký úspěch. Pořádala jej v rámci „Umění všem" veřejná osvětová služba v Kunraticích.

14. února: Letecký nálet. Na Popelecní středu byl proveden americkými letadly nálet na Prahu, při němž bylo několik set lidí zabito a raněno. Ze zdejší obce zahynul v Praze Karel Šťastný, holič. Pohřeb obětí tohoto náletu byl 19/2. 1945.

Sociální pomoc. Dne 16. února bylo sociální pomocí vyplaceno 16.000- K. pro 60 osob z příspěvků v biografu místním chudým.

Oprava obecního domku. Dne 16. února byla provedena oprava obecního domku čp. 147 za 5.700 Kčs.

Recitacní večer. Dne 22. února byl péčí kuratoria pro výchovu mládeže pořádán v sokolovně vzdělávací podnik „Zlatý máj" a to dvakrát. Na pořadu byly recitace básní Jos. Václ. Sládka. Účinkovaly přední pražské síly: Zdeňka Dítě, Marcela Sedláčková a. j.

Výzva k tvorení Národních výborů. Ke konci února byla doručena tajně podzemním pracovníkům odboje v Kunraticích výzva k tvorení Národních výborů. Tento dokument je založen ve zvláštní příloze ke kronice pod čís. 1.

Zatčení. Dne 8. března byl dle zatčen Stanislav Loboláb, mechanik z čís. p. 149. Dopraven na Pankrác a odtud do Terezína. Týž již v r. 1940 se zapojil na podzemní organisaci KSČ (v Kunraticích) správně ve Vršovicích a zároveň na místní buňku KSČ v Kunraticích a kolportoval všechny odbojové tiskoviny, které vydávalo vedení komunistické strany.

Obsazení obecné školy. Dne 8. března byla obsazena budova obecné školy německou branou mocí. Obecná škola přestěhována do hlavní školy.

Recitacní večer. Dne 9. března se konal v místní sokolovně recitacní večer básní Jana Nerudy. Bylo to scénické pásmo z veršů Nerudových, nazvané „Vlast svou

máš prade vše milovat." – účinkovali titíž umělci jako 22. února. Účast občanstva i průběh večera byly krásné.

Schůze obecní rady a obec. zastupitelstva – 13/3. 1945.

Na schůzi obec. rady a zastupitelství bylo projednáno nařízení ministerstva vnitra, uveřejněné ve Sbírce zákonů a nařízení pod čís. 27 z r. 1945, kterým se stanovilo, že:

1.) schůze obecního výboru a obecní rady se konají podle potřeby,

2.) třídenní lhůta, stanovená k provolávání schůzí obecního zastupitelstva, se zkracuje na jeden den,

3.) k platnosti usnesení obecního zastupitelstva stačí, jsou-li přítomni tři členové, a to i v případech, v nichž podle dosud platných předpisů bylo třeba 2/3 nové přítomnosti členů. Sbor se usnáší vždy nadpoloviční většinou přítomných, k hlasování oprávněných,

4.) nesejdou-li ani tři členové, učiní usnesení sám starosta obce,

5.) nejvyšší sazba pořádkových pokut, které může starosta členům obecního zastupitelstva uložit, se stanoví na 2.000·– K,

6.) pro případ nedobytnosti bude uloženo vězení do 5 dnů.

18/3. Zábavní večer

V rámci akce „Umění všem" se konal 18/3. v pokolovně večer, na němž účinkovali Vlasta Burian, Dda Pražský, Oldřich Novák, člen opery Národního divadla v Praze a Jarmila Pechová z divadla pod Vyšehradem. Na pořadu byla zpěvní a zábavná čísla. Představení se konalo tento den dvakrát při plně obsazeném sále.

20/3. Přístavba hasič. zbrojnice.

Architektem Josefem Říchou byly pořízeny plány pro přístavbu hasičské zbrojnice.

23/3. umělecký večer

Kuratorium pro výchovu mládeže pořádalo 23/3. v rámci akce „Umění všem" v pokolovně umělecký večer, na němž účinkovali přední umělci Národního divadla v Praze: Marie Podvalová, Zdeněk Otava a Eduard Kohout. Na pořadu byly písně Smetanovy, Dvořákovy, Fibichovy a Ostrčilovy (zazpívalo dítě.) Na klavír doprovázel Ing. Ferdinand

Pujman, šéf opery Národního divadla v Praze. Ed. Kolout dramaticky recitoval verše klasických básníků. Hudební doprovod obstaral prof. Kolínka z Prahy. Večer byl velice krásný a účast veřejnosti pěkná.

25/3. Letecký nálet.

Na květnou neděli v poledních hodinách/ mnoho prasů amerických letadel letělo od východu na Prahu. Bylo provedeno bombardování severovýchodní části Prahy (-Vysočany, Liběň.). Opět zahynulo mnoho lidí, mezi nimi Miloslav Malý, dělník z Kunratic. — Tehdy bylo odtud viděti ohromný oblak dýmu.

Počasí v březnu.

Počasí v měsíci březnu bylo tak příznivé, že koncem března o velikonočním týdnu již se zelenaly břízy a kvetly fialky. Proti jiným létům příroda byla o tři neděle pokročilejší.

2/4. Ustavení vlády Národní fronty.

Dekretem presidenta republiky ze dne 2/4. 1945 bylo vyhlášeno rozhodnutí o změně složení vlády, které umožnilo, aby byla uvedena v život vláda Národní fronty Čechů a Slováků, sdružující všechny politické směry, které se zasloužily v boji o osvobození republiky.

3/4. Výstavba nových obytných domků.

Obecní zastupitelstvo jednalo 3/4. o usnesení rady ze dne 9/3. 1945 o výstavbě 24 nových obytných domků a schválilo je. Domky mají býti postaveny na pozemku č. kat. 685/3 v Kunraticích nákladem 700.000 K.

4/4. Košický vládní program.

Dekretem presidenta republiky, vydaným v osvobozeném Košicích, byla jmenována vláda, která se ujala svého úkolu téhož dne a v prvém svém zasedání 5/4. přijala program, který znamená nové období ve vývoji našeho politického života. Tento program vlády národní fronty Čechů a Slováků byl dohodnut již dříve v zahraničí.

20/4. Zastavení vyučování.

Zemským presidiem bylo dnem 20/4. zcela zastaveno vyučování na všech školách.

20/4. Zabrání obecné školy. Stavby zábran.

Obecná škola v Kunraticích byla zabrána pro pracovní kolonu zajatců, kteří pracovali na stavbě kolové zábrany mezi školou a rámkem, aby byl chráněn vstup do obce od západu. Další zábrana byla hradována u pokolovny.

Viz obrazy na vedlejší straně —

KUNRATICE U PRAHY

ZÁBRANA ZŘÍZENÁ PŘI VCHODU DO OBCE U NÁRODNÍ ŠKOLY PŘED KVĚTNOVOU REVOLUCÍ 1945.

Obecní zastupitelstvo do května 1945.

V této pohnuté době byli členy obecního zastupitelstva do května 1945:

1.) Bartůněk František
2.) Börner Herbert
3.) Dobiánský Fraut.
4.) Dobiánský Josef
5.) Fuka Jindřich
6) Herr Josef
7) Jirát Antonín
8.) Kocárek František
9.) Kraus Jan
10) Kučera František
11.) Ludwig Heinrich
12.) Maryška Oldřich
13) Mikovský Jaroslav
14) Musil Karel
15.) Petr Josef
16.) Pícha Josef
17.) Pišvejc Josef
18.) Pospíšil Ferdinand
19.) Radová Anežka
20) Sealáčela Josef
21) Scholz Benedikt
22) Skřivan Václav
23.) Svoboda Miloslav
24.) Šimáčela Antonín
25.) Šimáčela Václav
26.) Šťastný Ferdinand
27.) Ing Tichý Antonín
28.) Troníčela Jan
29.) Zavadil Václav
30.) Wágner Jaroslav

Náhradníci:
Cuřík Antonín
Rukavcová Zdeňka
Týc František

Zapisovatel:
Bohumil Kaus, tajemník obce.

Členové obecní rady:
1.) Petr Josef
2.) Pícha Josef
3.) Pišvejc Josef
4.) Pospíšil Ferdinand
5.) Šťastný Ferdinand.

5/5. Povstání v Praze.

Dne 5. května 1945 vypuklo povstání pražského lidu. Na pražských barikádách bojovali hrdinně občané proti německým okupantům a zde také vítali Rudou armádu – Osvoboditelku. Bojů na barikádách se zúčastnilo 28.000 bojovníků. Boje byly vyvolávány podzemní odbojné činnosti připravované ilegálními pracovníky. Za čtyři revoluční dny činily ztráty pražských barikádníků více jak 2.000, raněných bylo přes 5.000. Do pádných v pražských květnových bojích zůstalo 1881 vdov a 2.570 dětí.

Téhož dne vyšlo vládní nařízení o volbě a pravomoci národních výborů.

7/5. Kapitulace Němců.

Dne 7. května Němci oznámili všem spojencům, že se vzdávají a že kapitulují. Tím doznali svou vojenskou porážku. Vítězné mocnosti prohlásily 8/5. válku s Německem za skončenou.

Revoluční místní národní výbor.

Revoluční místní národní výbor v Kunraticích se utvořil 5/5. 1945 a ihned se ujal své práce

Členy tohoto revolučního výboru byli:

1.) Jech Josef – předseda
2.) Hlavina Antonín – náměstek
3.) Císař Josef – zásobovací refer.
4.) Štelclein Oldřich – polit. pracov.
5.) Kodl Vojtěch – fin. ref.
6.) Procházka Jindřich – ref. pro voj.
7.) Ing. Beňa Vladimír
8.) Soboláb Františka
9.) Votýpková Božena – soc. prac.
10.) Skřivan Václav
11.) Brabec Josef, Betáň – lyt. ref.
12.) Troníček Jan st., – lyt. ref.
13.) Macháček Frant. –
14.) Kozar František
15.) Bárta Josef
16.) Pícha Josef
17.) Holzhauser František
18.) Jindra Jaromír
19.) Souša Alois
20) Červenka Frant., Babenice
21.) Reizenthaler Bedřich
22.) Stronhalová Barbora
23.) Komárek Václav, od 8.16 po Ladisl. Kahounovi
24.) Krušina Antonín, Enkláva
25.) Smutný Václav, Enkláva

64

KVĚTEN 1945

1. TANK SOVĚTSKÝCH OSVOBODITELŮ V KUNRATICÍCH

Činnost Revolučního nár. výboru.

Činnost Revolučního nár. výboru byla vzhledem k mimořádné situaci velmi rozsáhlá. Zajišťoval zásobování obyvatelstva v obci potravinami, topivem, provedl soupis hospodářského zvířectva, zařídil půjčování tažných koní potřebným řemeslníkům, provedl odtransportování německých vojenských zajatců, zajistil majetek bývalých německých občanů i jich samotných. — Zajatých a zajištěných Němců bylo používáno na práci zvláště takové, které by naši lidé nechtěli dělat, jako na příklad vyhledávání nacistických vojáků v okolí obce zastřelených, kteří byli pohřbeni na poli a pokryti jen tenkou vrstvou hlíny, takže hrozilo rozšíření epidemických nemocí; proto musili být znovu řádně pohřbeni.

Zásobování potravinami bylo v této době obtížnější než za války. Zásoby určené pro civilní obyvatelstvo zčásti rozkradli Němci a jednak z části jsme musili také zásobovat Rudou armádu. Bylo tudíž nutno, aby se všichni rovnoměrně uskromnili.

Majetek Němců-zábor.

Bývalý velkostatek – majetek Němce Korb-Weidenheima byl převzat národní správou, složenou ze zaměstnanců velkostatku za předsednictví Bárty. Majetek Němců Börnera (Janáka) a Palmelo převzaly utvořené závodní výbory.

Pozůstalým po padlých hrdinech bylo národním výborem okamžitě vyplaceno prozatímně po 1.000·- K s příslibem další péče.

Závodní výbor s dělníky marmeládovny na Betáni učinili dobrovolnou sbírku pro pozůstalé po padlých v revoluci, která vynesla 6.500·- K, s příslibem, že dodají i určité množství výrobků místním dětem a sociálně slabým občanům.

Příspěvek Kunratic v osvobozeneckých bojích 5. až 9./5.1945.

Počáteční činnost Revolučního národního výboru v Kunraticích byla velmi těžká, neboť pražská revoluce 5. května se přenesla téměř současně do naší obce. Na první české vyzvání pražského rozhlasu, kde se již rozpoutal boj proti okupantům, okamžitě se ve rdejší obci shromažďovali muži se zbraněmi, jaké byly po ruce, a vydali se na benešovskou silnici, kde urychleně vybudovali zátarasy na Betáni, u Třech

Svatých a na Zelených domkách. Několik občanů se vydalo též na pomoc bojující Praze. Celá akce proběhla rychle a organizovaně díky mnoha zdejším ilegálním pracovníkům, kteří již delší dobu tajně připravovali odboj a jen vyčkávali na příhodný okamžik, který nyní nadešel.

Zatím se od Benešova valila německá vojska s tanky a jiným těžkým vybavením. Pro kůtarasy, které na silnici postavili zdejší občané, musil hlavní vojenský proud Němců odbočit na Libiš a odtud teprve odbočit na Prahu. V obvodu naší obce došlo k bojům s německými oddíly. Nejprudší boje mezi našimi a německými vojáky (došlo) se rozvinuly na Zelených domkách a pak v Kumratickém lese. Pro naprostou přesilu německých vojsk se naši ozbrojení občané taktický stáhli do lesa. Revoluční národní výbor vstoupil okamžitě do ilegality a občan Kahoun převzal funkci starosty a v této funkci vyjednával úspěšně s Němci. Kunratickým hrozilo nebezpečí vyhlazení. Ale k tomu již nedošlo, protože na příkaz Kumratičtí odevzdali zbraně (staré lovecké pušky), což ulehčilo vyjednávání Kahounovi. Ale kromě toho - a to je pravděpodobnější - německé velení již nemělo dostatek sil ani možnosti k provedení takovéto brutality, neboť jim šlo v prvé řadě o Prahu. A v těsné okamžičích se již sovětská vojska v obchvacujícím manévru bleskurychle valila se všech stran do Prahy.

Revoluční národní výbor, přestože byl v ilegalitě, pracoval bez únavy nepřetržitě. Tato jeho neúnavná práce podzemní trvala na štěstí krátce - asi tři dny, pak opět přešla do normálních kolejí.

Příspěvek Kumratických v osvobozovacím boji těchto dnů byl významný jak vojensky tak morálně. O rozsahu bojů s německými vojsky na Zelených domkách a okolí svědčí počet padlých našich občanů.

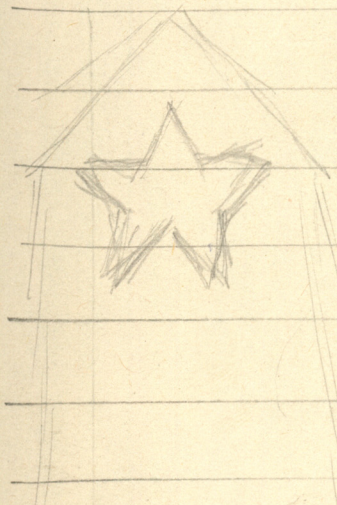
Pro věčnou jejich paměť budou v této kronice uchovány jejich fotografie - viz vedlejší stranu -
a jejich, pro nás tak milá a slavná jména - viz další stranu.

5.V.
1945.
J.Rudolf
Z.Horčic
J.Papírník
K.Hampl
J.Breburda
J.Dočkal
V.Šebek
A.Lopata
F.Křišťa
K.Šťastný
rajr: Rod
Vl.Piskáček
Š.Rebula
Z.Fridrich
V.Mašek
Z.Brabec
J.Ploc
L.Koubek
K.Bláha
V.Krampera
J.Trnka
IN MEMORIAM
Vopat

Seznam našich spoluobčanů,
kteří hrdinně padli za vlast v boji s německými okupanty 5. až 7./5. 1945.

Fridrich Zdeněk
Šebek Václav
Mašek Václav
Dočkal Josef
Kříště František
Piskáček Vlastimil
Ploc Jaroslav
Brabec Zdeněk
Hořčic Zdeněk
Lopata Alois
Hampl Karel
Bláha Karel
Rehula Štěpán
Koubek Leopold
Truka Josef
Rudolf Jaroslav
Rod Karel, mjr.
Freiwald Jindřich
Jeřábek Josef
Kecek Bohumil
Papírník Jan
Krampera Viktor
Skřivan Josef
Brebuda J.
Šťastný K.

Boje pak pokračovaly ještě po příchodu sovětských vojsk. První tanky se objevil na silnici v Kunratic 9.5.1945 odpoledne. Jeden tank byl uvítán na náměstí. Je zvěčněn na fotografii na str. 64 kroniky. Sovětské vojsko pomáhalo vyčistit Kunratický les od německých vojáků, kteří zde střílely, aby jednak páchali další zločiny a jednak – a to patrně hlavně – aby se zmocnili civilních šatů a mohli snáze uniknout z nebezpečí obklíčení. Svou obětavou pomoc zaplatili pseudo-armější také svými životy. Na hřbitově v Kunraticích je jich pochová-no 15. Pro věčnou paměť a jejich slávu budte zde uvedena jejich jména:

Жиленко Н. А
Артемьев П. М.
Алконец Ида Жамбеевна
Карпинский Петр Петрович
Вартаджан Давид Аршакович
Матисков Иван Евсеевич
Аврасинов Василь Ханар
Поспелов Ахмин Фисконович
Агафонов Николай Кузмич
Черенков Николай Петрович
Бурлаков Николай Прокопович
Лоскутов Савватий Иванович
Дубров Константин Иванович
Матсев Етенан
Николай Папин Иванович

Podrobnější písemnou zprávu o bojích Kunratic ve dnech 5. až 9. května 1945 podal organizátor vojenské připravenosti pracující občan npor. Ladislav Kahoun, který počátkem roku 1945 se stal členem vo-

jenské organisace „Trávnice" s určením jednotlky v předpolí – skupina Kunratice. Tato skupina ihned po svém vzniku navázala spojení se sousední místní komunistickou stranou, s níž byly dohodnuty podrobnosti vzájemné spolupráce podle vývoje situace.

Zpráva mjr. Ladislava Kalouna:

„Dne 5. května 1945 byly postaveny na Benešovské silnici čtyři zátarasy, které přes nedostatek těžších zbraní byly hrdinně hájeny proti německým pancéřům do neděle 6. května do posledních hodin. Německé pancéře objížděly ve svém postupu náš úsek přes Libuš na Lhotku a také již v sobotu odpoledne se objevily tři lehké tanky v boku u hlavní zátarasy na Zelených domcích, kde se odehrála největší bitva našeho úseku a které se zúčastnil také nápor. Beneš se svými lidmi z Chodova. Nápor. Beneš v průběhu dalších bojů položil život za vlast. Dne 5. května v 11 hodin v noci jsem byl odvolán revolučním národním výborem, jehož předsedou byl Jos. Jech, ze svého stanoviště v lese – Zelené domky, kde jsem převzal velení, organisování a mobilisování žádné vojenské jednotky z místních občanů.

Dne 6. května 1945 ve 14,45 hod. byly Kunratice najety silným tankovým oddílem SS a cyklistickými jednotkami. Velitel SS hrozil, že vystřílí celou obec a žádal o vydání zbraní a zastavení boje. Situace v daném okamžiku byla následující:

Odříznut od svého velitelství v Praze, se silnou SS jednotkou v kruhovém sevření v zádech (k její likvidaci sice byly vyslány obrněné vlaky, které svedly hrdinné a těžké boje zejména u cihelny Spořilov – Kačerov, které však neprorazily pro nepřeteli mimořádně příznivý terén a ustoupily). Katastrofální nedostatek střeliva, 20 padlých. Většina bojujících na základě mystifikovaného rozkazu ustoupila do lesa. Obec s 3.800 obyvateli, kterým hrozila zkáza. Jediné

zprávy o situaci z krystalového přijímače od ředitele školy Jaromíra Jindry. Hlášení posílána jako celé většinou uvázla na Cankráci v Janečkově továrně. –

Uváživ situaci za prozatím beznadějnou, rozhodl jsem se vyjednávat s velitelem SS jednotek o ušetření civilního obyvatelstva. Byl jsem ve stejnokroji čs. důstojníka, ozbrojen, doprovázen ozbrojeným vojínem Alois Poppem, který se dobrovolně přihlásil, bez bílých parlamentářských znaků. S velitelem SS doprovázeným čtyřmi automatičky jsem se pešel uprostřed náměstí a podařilo se mi vyjednati ušetření obce. Zavázal jsem se zastaviti palbu a vydati zbraně, pokud jich bude moci dosáhnouti. Po rozchodu s velitelem SS, který dodržel slib, že tanky obsadí nenajedou, pravolal jsem se za starostu a dal rozkaz, aby byly odevzdány loveckě pušky, což se také stalo. Byly to většinou staré vykopané pušky. Tím nastal klid zbraní. Zůstal jsem ve spojení s revolučním národním výborem, který vzhledem k situaci musel své úřadování přerušiti. Obec byla obsazena SS jednotkou s velitelstvím v zámku.

Dne 7. května 1945 byla do obce přivedena skupina asi 60 (89) chrudimských občanů, kteří měli být zastřeleni, a uvězněna v budově obecné školy. Na základě mé okamžité intervence u místního velitele podařilo se mi tyto občany zachrániti. Propuštěni byli mnou až 9/5. 1945.

Od ranních hodin 7. května 1945 začali přicházet uprchlíci za následné vystěhovaní občané z Prahy-Cankráce a Spořilova s dětmi a nejskromnějším majetkem. Zařídil jsem ubytování a stravování těchto lidí v budově měšťanské školy a péči o tyto uprchlíky pověřil jsem ředitele školy Jaromíra Jindru, který se této práci mimořádně obětoval a vynikajícím způsobem se jí zhostil.

Od dopoledních hodin 9. května 1945 začali se znova shromaž-

dlovat vojáci a když odpoledne projel první tanky Rudé armády po Benešovské silnici směrem ku Praze, vypukl znovu boj, který v malé míře a stále půdčeji trval se skupinami SS-manů, prosakujících z Prahy přes les na naši obec až do 16. května 1945. Bylo podniknuto několik čistících akcí v lese. Podrobnosti nesouvisející přímo s bojem nebo s obsazením Němci ve dnech 6. až 9. května 1945 neuvádím. Dovažuji však za svou povinnost uvésti osoby, které zvláště vynikly buď statečností nebo obětavostí a napřostou spolehlivostí i ukázněností v nejtěžších chvílích. Jsou to: v r. 1939 ustanovení velitelé čet: čet. strážm. František Vít, stavitel Václav Skřivan, Bedřich Reizenthaler, dále čet. strážm. August Linka, čet. strážm. Miloslav Kolomazník, voj. Alois Popp, ředitel Jaromír Jindra, Alois Šousa, sdtm. Bedřich Veselý, Jan Roubíček, Král Karel. — Členové revolučního nár. výboru, vesměs i legální pracovníci: Josef Jech, Antonín Hlavina, Oldřich Štelcl, Josef Císař. Radlí: npor. Beneš (Chodov), Zdeněk Grabec, Josef Dvořák, Z. Freiwald, K. Rod (obě z Prahy), Zd. Fridrich, Karel Hampl, Zdeněk Horčic, Jareš, Josef Jeřábek, Fr. Krušta, Viktor Krampera, Bohumil Hecela (Chodov), Alois Lopata, Václav Mašek, Jaroslav Ploc, Vlastimil Piskáček, Václav Šebek, Štěpán Řehula, Zd. Šapírnik. — "

Jak končí zpráva npor. Ladislava Kahouna.

Ježto tato zpráva je zaměřena jen na fakta související s bojem a obsazením Kunratic, nemůže obsáhnouti celý rozsah činnosti a obětavosti jednotlivců ani celkovou náladu a atmosféru těchto dnů. V tom směru ji doplňují záznamy ředitele Jaromíra Jindry, které v mnohá směrech upřesňují běh událostí těchto dnů a dokreslují dramatické události v obci. Proto tyto záznamy je třeba uvést v kronice doslovně:

Záznamy ředitele Jaromíra Jindry:

„ Kunratická obec prodělávala tyto dvoje chvíle největšího

uchezpečí. V případě houževnatějšího odporu byla by bývala rozmetána dělostřelectvem, jejíž poloha při důležitém průchodu ku Praze, nad prahem, při lese, kterým prochází pokle, předpokládala důležitý obranný bod. Pro příliš malý význam situace a nedostatek zbraní nedošlo k silnějšímu odporu. Ale i pro to, co se tu odehrálo, mohla pocítiti nepřátelskou msty. V době, kdy byla Němci obsazena, ležely mrtvoly německých vojáků na hřbitově a mnohých padlých v kostele a po domácnostech. Také tu bylo hojně zajatců — štastnou náhodou nebyli objeveni ani mrtví ani zajatci, kteří ze strachu, že budou postřeleni za zbabělost, sami se skrývali. Němci, kteří jinde provádělí represálie, nevyšetřovali v naší obci. Pravděpodobně rodejší Němci, aby si pro budoucnost nezhoršovali ztracenou situaci, nežalovali za mnoho se i za obec ručovali. Tak byl zachráněn obchodník Antonín Klozar, který měl nějaký výstup s velitelem eseských a měla být pro něho postavena šibenice na náměstí! - Boj pokračoval směrem ke Chodovu, odkud jsem viděl přivádět skupiny našich hochů s pažemi vzhůru. Měli být také popraveni jako rážkodníci, ale na přímluvu Lad. Kalouna, který ovládal němčinu a měl mimořádnou odvahu byli druhého dne propuštěni. Němci se v neděli a ještě v pondělí k večeru zakopávali proti lesu, při cestách a na zahradách. Někde zůstanou snad tyto dílky na památku (pozn. v lese). — Vzpomínám si při této příležitosti na volání obojem z románu „Tichý Don" od Šolochova: bojuje se u jeho obce na život a na smrt, obyvatelstvo obce, tedy matky, ženy, sourozenci, děti - dívají se, jak jejich otcové, manželé, bratři bojují na straně, vidí jak padají mrtví a jak nakonec podléhají a jsou pak po skupinách odpravováni. - Neuvěřitelné, příliš románové, a přece něco podobného zažili jsme také my v Kunraticích. Opravdě se naši mnozí občané dívali z okna, jak jejich nejbližší klesali mrtví. Obyvatelstvo domu č.p. 413 hledělo za svým spolubydlícím Zdeňkem Hořčicem, jak vyběhl z domu s puškou v ruce, ale několik kroků dál klesl mrtev. Ctezi divákyně byla také

jeho žena. Tak také skončil Karel Hampl, jar. Slee a j. Školníkova rodina viděla, jak několik esesáků vedlo Boh. Hecka z Chodova pěšinou okolo škarpy. Šel srdnatě a úkosem pozoroval své katy. Uprostřed pole byl zastřelen několika ranami do týla. Svlékali mu boty a odešli od něho. Dole v hostinci „Ve mlýně" vyvlékli dělníka A. Lopatu a na pěšince nad mlýnem před zraky obyvatelstva jej zastřelili. Měl obvázanou ruku, domnívali se, že byl raněn v boji. Zastřelili pět našich hochů u dlouhého mostu, kteří tam čekali, až tanky přejedou. Zastavil tanky, velitel nařídil hochům čelem vzad a zastřelil jednoho po druhém ranou do týla. Bývalého kunratického občana p. Volejníka ještě s jinými popravili na dvorku jeho statku; odvlékal se těžce raněn ke své ženě a dceři do sklepa. Našli jej tam, vyhnali ženy a dobili ho. Na Zelených domkách zabili a pak ještě přejeli tanky dva čsl. vojáky (v maskovacích protektorátního vojska) a t.d.

Strašlivé napjetí a starost o Prahu (teď jsme měli uši v klíně a mohli jsme jen dívat) se stupňovala pozorováním nekonečných proudů různých zbraní německé armády na benešovské silnici směrem ku Praze. Auta, tanky, pěší, dělostřelci, jezdectvo a t.d. Ve dne, v noci. Noci byly zlé: cítili jsme ve tmě, že se valí stálá řeka ku Praze — temný příkrak na benešovské silnici jakoby se ještě zvětšil — klapot podkov, rachot děl a tanků, občasné žuchnutí kovových součástek výzbroje a hrobové mlčení válečných proudů — ani ohníčky cigaret. To pochodovalo vojsko nepřátelským územím s temným úmyslem ničit bezohledně...

Ulehčilo se nám nesmírně, když již v úterý večer 8./5. se začaly tyto proudy vracet od Prahy. Celou noc jsme pozorovali a poslouchali tentokrát již lahodnou řeč silnice. Večer v úterý odváděli sebou Němci dlouhou řadu civilistů: naše rukojmí. Konec německé slávy, myš v pasti! Věděli jsme, že nyní zjou do pekla oni. V posledních

týdnech náš Benešovská nádraží ukazovala ještě poslední nádhernou dravcovou Němců. Ohromná krytá nákladní auta ve dne v noci odvážela nahromaděný majetek, sklady a td. - pravděpodobně do Rakouska a do Alp. Mnoho jich však nedojelo. Kolem silnice vznikala pohřebiště aut i naděje. -

V pondělí 7/5. 1945 bylo mi místním velitelem nadporučíkem Lahounem uloženo, abych se postaral o uprchlíky, kteří se jednotlivě i ve skupinách utíkali k nám z nebezpečných míst na Panenské, Kačerově a Spořilově. Že svých domovů byli vlastně vyhnáni Němci, kteří si mně ponechali jako rukojmí (to byli ti, které při v pátek odvádělí v počtu asi 400). Počasí se zlepšilo, takže jejich utrpení nebylo zhoršováno nepohodou. Přišli velmi skleslí a ustrašení v počtu asi kolem 300 osob. Ubytovali jsme je v měšťanské škole, ustanovili správce tříd, zařídili vaření. Kuchyni a zásobu dostala na starost manželka ředitele školy. Na pozvání místního národního výboru obchodníci dodávali potraviny, později přišly dary z okolních obcí od jednotlivců ve značném množství. Hojnost potravin byla také zabarvena místním Němcům. Vaření se zúčastnily místní ženy. Bylo postaráno o léky a lékaře, rovněž o noční hlídky.

V té době byla Praha obléhána. Z naší strany vrátili Němci až na Barrandov, kde se krutě mstili. Od Lhotky byla Praha ostřelována z děl. Dobrná přestřelka trvala v Kunratickém lese. Z Prahy se ozývala nepřetržitá palba, dělostřelecký souboj, letecké bombardování a nad Prahou se vznášely nové a nové husté mraky kouře. Radio hlásí těžké boje v různých částech Prahy, hlásí úspěchy, nabádá k vytrvalosti, vysílá i klamné zprávy o pomoci, která je již v největší blízkosti.

Středa 9/5. 1945: Rozmáší se zpráva, že už jsou Rusové v Praze. Kunratice uviděly první ruské tanky až odpoledne od Benešova. Bez krve se toto

veliké štěstí neobešlo. U Třech svatých byly za bouřlivého vítání Osvoboditelů zabity ruským tankem žena a děvčátko z Libuše. Děvčátka byla úplně sedrána kůže s těla, v nemocnici pak zemřelo. Byla to neštěstná náhoda.

Pak skončilo nesmírné utrpení národa českého, kterému osmdesát druhé přinesoval hrob. Pocítili jsme nezměrnou vděčnost Rudé armádě. Také v Kunraticích se usídlila ruská jednotka, která byla vystřídána další a další. Zvykli jsme si na ruské vojáky, někde nastalo dokonalé sbratření a přátelství. Po polích kolem obce se pohybovala stáda dobytka a volně se pohybovala stáda koní. Vojáci ze všech koutů SSSR - z Ukrajiny, ze Sibiře. -

Viděli jsme pak časté průvody německých zajatců. Litovali jsme jen toho, že ruský voják nevrací nesmírné ukrutnosti páchané Němci na ruských zajatcích. Jak to Němci dělali, vyprávěl na příklad kolejář hostinský Václav Beneš. Viděl na vlastní oči případ, jak němečtí vojáci odváděli do zajetí zajaté rudoarmějce. Někdo ze zástupu jim hodil krabičku s chlebem, ta se rozsypala, dva rudoarmějci se pro ni sehnuli, jeden z nich upadl. To pozorovat vedoucí poddůstojník a obracenou holí mlátil ubožáka hlava nehlava. Zajatec již vstal a snažil se vběhnout do své řady, ale po celou dobu bil „nadčlověk" bez přestání nešťastníka přímo do obličeje.

Večer toho dne byl vlahý a temný a naplněný již proníkavou vůní jara. Na všech stranách, kam oko dohlédlo, vybuchovaly rakety všech barev, nad Prahou rozletovaly se jich celé hrozny. Nad krajem ležel ještě palčivý prach a kouř z požárů. Tu noc i několik následujících byly drženy hlídky v domech a obcích. Jednak proto, že rozptýlení esesáci chtěli se zbavovat mundurů a proto přepadali osamělá stavení a chodce a obírali je o civilní šaty, jednak proto, že z postupující rudou armádou přicházeli všelijaké živly živící se na vlastní pěst (desertéři a pod.)

Čtvrtek – 10.5.1945. – Naši uprchlíci z měšťanské školy postupně mají odcházeli přestože se dole v Krči a v pražských ulicích ještě střílelo. V poledne byl pro zbylé ještě poslední oběd. Klid se však do školy nevrátil. Vyvařovalo se dál až do poloviče července. Přízemí s chodbou bylo upraveno za jídelnu a chodili sem jíst zajatci, místní Němci a kolaboranti, hlavně pak národní gardisté. Zajatí, Němci a kolaboranti byli ubytováni v obecné škole a později postupně odtransportováni do různých táborů. Mezi nimi byl také bývalý baron Korb-Weidenheim se svou četnou rodinou a bývalý správce velkostatku Jindřich Ludwig, který za okupace byl okresním vedoucím nacistů a pak ředitelem všech pražských lesů.

Budova měšťanské školy nebyla střelbou nijak citelně poškozena. Několik přístřelů oken, stopy ve střeše a na zdích. Obyvatelstvo bydlící v Kunratickém se činně účastnilo revoluce buď se zbraní (Bohuslav Kracík, Ludvík Struchlík, Jan Hlavsa, Josef Franc) nebo v místním národním výboru (Oldřich Štelclein, Josef Císař, Jaromír Jindra, František Tichý) a pod. "

Potud záznamy ředitele Jaromíra Jindry vztahující se ke květnové revoluci ve dnech 5. až 10.5.1945. Jeho záznamy spolu se zprávou nadpor. Kahouna jsou nejúplnější soubornou písemnou informací o událostech ve dnech 5. až 10. května 1945 v Kunratickém. Oba, tedy Jindra a Kahoun, nejen že byli očitými svědky událostí těchto dnů, ale přímo se účastnili povstání a aktivně pracovali, každý svým způsobem a na svém místě, podle předem stanovené organisace, ve které všichni – jak vedoucí, tak ilegální revoluční národní výbor a prostí bojovníci i všechen kunratický lid – se obětavě podřizovali příkazům organisátorů odboje v zájmu občanstva a českého národa. Jsou proto jejich informace věrné a bezprostřední a našim potomkům, až je budou číst, podají pravdivý živý obraz o utrpení a obětavosti svých předků

v těchto dramatických a při tom slavných dnech. Bylo by jistě strhující, kdyby tyto informace byly doplněny vyprávěním těch, jimž v bojích padli jejich nejmilejší, otec nebo manžel nebo syn, anebo těch, před jejichž očima nacističtí barbaři utloukali své oběti. Ale takové individuální případy se vymykají možnostem kronikáře pro jejich rozsáhlost a také proto, že jsou hodny spíše péra spisovatele či básníka.

Avšak milý čtenáři, ať současný či budoucí, nedomnívej se, že ozbrojené povstání těchto dnů proti nacistické vojenské moci bylo jakousi bezdečnou akcí, vytryskuvší náhle z touhy českého lidu po svobodě. Tato touha lidu po svobodě byla od začátku okupace v r. 1939 a to bylo právě to, čím neustále sílila a mohutněla tajná odbojová činnost, v jejímž čele stála komunistická strana, která jediná ze všech politických stran se nevzdala ani nepadla v pasivitu. I když byla zakázána, její činnost v zájmu národa a všeho lidu pokračovala dále tajně pod zemí a vytrvale připravovala vše potřebné k rozvinutí ozbrojeného povstání v příhodný čas proti barbarským nacistickým okupantům. Avšak za tuto činnost platila strana nesmírně vysokou krvavou daň velikým počtem svých vedoucích i řadových členů, ubitých a umučených v koncentračních táborech. Pronásledování komunistické strany bylo tak důsledné, vytrvalé a hromadné, že během okupace došlo v některých časových etapách k přerušení spojů mezi ústředním vedením strany a podřízenými krajskými, okresními a místními organisacemi a mezi jednotlivými organisacemi stejné úrovně. Avšak odvaha, obětavost a nová obezřetná taktika zbylých členů vedla zase k vytváření nových spojů a k doplňování či vytvoření organisační nadstavby, takže opět znovu a znovu oživovala a pracovala za vytčeným cílem, samozřejmě v prvé řadě k rozvinutí ozbrojeného povstání. Strana tak ovšem získávala sympatie v nejširších vrstvách lidu a zejména také mezi mládeží,

z nichž rovněž část vstoupila do členských řad strany a obětavě pracovala. Tak tomu bylo také v Kunraticích, kde místní komunistická organisace velmi aktivně pracovala. Historii a ilegální práce této organisace po dobu okupace velmi podrobně zachycuje souborná informace ředitele Jaromíra Jindry. Přepis této informace proto uvedu v pro její historickou závažnost v plném znění. (3)

Informace ředitele Jaromíra Jindry:

„Když došlo v listopadu r. 1939 k rozpuštění KSČ, byly v Kunraticích položeny pobrokovými příslušníky socialistických stran základy k utvoření „strany práce", jako protiváhy ke straně „národní jednoty", v níž se soustřeďovaly reakční a pravicové živly. A když pak po 15. březnu 1939 byla i strana práce likvidována, tvoří nejaktivnější členové bývalé KSČ soudruzi Strouhal, Strouhalová, Katerna, Benc, Babický a Brabec (brzy na to zatčení), Hlavina, nč. Stěldein buňky, aby pokračovali za nových podmínek ve stranické činnosti: Prostřednictvím (s.(soustr.) s. Strouhala byla kunratická skupina připojena na ilegální okresní vedení ve Vršovicích a přes s. Katernu a Kárn Ludickou přímo na ústřední vedení v Praze. — Tehdy navazuje major Jaroslav Šťastný, pověřený skupinou generála Homoly organisovat Kunratice a okolí po vojenské stránce, spojení se stranou prostřednictvím s. Josefa Brabce.

Illegální tiskový materiál tímto způsobem získaný byl rozšiřován v místě i v okolí. Kromě toho přikročily buňky ke společnému probírání základních teoretických děl marxistické literatury. Zároveň byly opatřovány pravidelné měsíční finanční příspěvky na podporu hnutí a illegálně žijících funkcionářů.

Začátkem roku 1940 připojili se i jedinci z mladých do podzemního hnutí odporu na vršovickou skupinu K. Rennera (Pokorný). V létě téhož roku našli dočasné útočiště v Kunraticích soudruh Julius Fučík,

redaktor Rudého práva, s. Štelcleina a soudruh Jan Vyskočil s soudruha Strouhala.

Po přestěhování s. Jaroslava Materny v Čence na podzim roku 1940 do Prahy, převzal podstatnou část organizační práce i připojení soudr. Antonín Hlavina. Díky právě jeho bezvadné konspirativní práci mělo místní hnutí nejen po celou dobu okupace pravidelné styky s Prahou, pokud nebylo vedení rozbito, ale bylo uchráněno zároveň přes svou intensivní činnost velkých pohrom. Na místní skupinu byly připojeny buňky v Chodově, Písnici a ve Vestci.

Zesílená agitační akce pokračovala v následujícím roce, takže byli získáni noví lidé pro idey strany, zvláště ovšem po nacistickém útoku na Sovětský svaz. Tehdy se připojuje k místední buňce v místě i skupina mladých, vedená s. Miroslavem Pokorným a Soboláčem a současně udržován stálý styk s majorem Jaroslavem Šťastným („Trávníce"). Dosavadní spojení na Prahu přes manžele Ludických trvá. Avšak s Heydrichovým příchodem a persekucí (zatčení pankrácké skupiny Dášy a j.), zvláště když pak v listopadu byl zatčen i náš soudruh Václav Strnad, musila být činnost přitlumena.

Na jaře 1942, kdy persekuce ještě zesílila a kdy bylo zatčeno vedení stranického místedí (s. Šelikan, Hampl, Hendrich) musili i manželé Ludických vyhledat úkryt v illegalitě, když se jim o vlas podařilo uniknout gestapu. Skrývali se na různých místech XIII. okresu t. j. Vršovic, zvláště u s. Materny a jeho známých. Po atentátu na Heydricha v době vyhlášení stanného práva a nejtěžší persekuční vlny byli přivedeni soudruhem Hlavinou do Kunratic k soudruhu Vopravilovi, který se uvolil v připraveném úkrytu je přechovávat. Význam a velikost tohoto obětavého, zároveň však nebezpečného činu, kdy každý - i nevinný - se chvěl

o život, těžko prostými slovy vylíčit a zhodnotit. Tu je možno s klidným svědomím prohlásit, že zachování života i bezpečnosti těchto významných funkcionářů strany až do osvobození bylo z větší části dílem a zásluhou kumunistické buňky.

Nastaly dlouhé měsíce, kdy spojení s rozbitým ústředím bylo přetrháno a kdy práce místních soudruhů, soustředující se jen na nejspolehlivější jednotlivce, se omezovala právě jen na získávání materiálních prostředků pro soudruhy, žijící v ilegalitě. I tento úkol byl zvládnut úspěšně.

Po opadnutí persekuční vlny počátkem roku 1943, kdy však chybělo připojení, jednáno o vytvoření spolu s Ludickými a skupinou Hanusovou případného okresního vedení, které by si vzalo za úkol vydávati stranický materiál. Ludických také několik letáků vypracovali. V zápětí však došlo k zatčení skupiny Hanus-Bartoň (Fučík), takže tento plán není uskutečněn.

V létě 1943 byla prostřednictvím s. Trnečka získána a do Kunratic z pražského úkrytu přenesena valná část marxisticko-leninské knihovny uvězněného s. Terringela, která vykonala zvláště v místě i okolí leccos záslužné uvědomovací práce.

Tehdy také navázal s. Hlavina styk se s. Josefem Jechem bydlícím v místě, který byl dříve připojen k illegální skupině Pius v Praze IX. Marné však bylo úsilí nalézti spolehlivé spojení se stranickým vedením.

Teprve z jara r. 1944 bylo získáno náležité spojení, a to zásluhou uvedeného soudr. Stanislava Soboláka s org. Předvoje v Praze XIV, které se však zpočátku omezilo jen na přejímání tiskového materiálu. Bylo však přesto jednáno o org. masě skupiny (šlo o více buněk) a připojení k vedení Předvoje. K tomu došlo teprve po prázdninách, ale i

tehdy musilo být několikrát pro neskonspirativní chování některých členů Předvoje v Praze i v místě – (tu se ratím vytvořilo na vedení p. Sobolíka a p. Čumpelíkové několik nadšených a aktivních buněk mládeže) – přerušeno. Nebezpečí bylo správně odhadnuto, neboť na podzim došlo k ratýkání Předvoje.

Po návratu sdr. Miroslava Pokorného z pracovního nasazení v říši byl vytvořen čtyřčlenný ústřední výbor strany v místě, jehož členy byli s. Antonín Hlavina, Oldřich Štelclein, Miroslav Pokorný a Sobolík. Tento výbor po dohodě s Předvojem – pro přezkoušení spolehlivosti – budoval různou organisační síť v místě a okolí a usměrňoval stranickou práci na základě získaných instrukcí.

Jiný propagační materiál byl opatřován z břevnovského Rudého aktivu, s nímž bylo rovněž jednáno o spojení. Podle směrnic a na podkladě zpráv ze rozhlasu Londýna a Moskva byly činěny přípravy i k vytvoření místního národního výboru. Měl být zpočátku jen tříčlenný – (major Jar. Šťastný, Antonín Hlavina, stavitel Vác. Skřivan –) a přihlížející přesto již ke všem místním vrstvám obyvatelstva.

Koncem října však byl major Jar. Šťastný odvlečen gestapem na Pankrác. Přesto však se pokračovalo v práci a vytvářely předpoklady pro převzetí moci v místě i okolí: Šárka, Libuš, Jeseníce.

Od zimy 1944 se vyvíjí stranická práce na široké základně. Zvláště zdatně si vedla mládež, která si vytvořila sama z vedoucích jednotlivých buněk ústřední výbor (Mir. Pokorný, Sobolíka, A. Coňková, Kamenář) a která ve spojení s místním výborem strany organisovala pravidelné školení teoretické i vojenské, jakož i činnost mládeže v místě i podnicích, kde byla zaměstnána. Někteří z nich přesídlili do Prahy a pracovali aktivně zde (Čestá Stronhal, Jirka Tichý)

v hnutí Předvoje v Praze XIV. Žel začátkem března 1945 dochází k novému zatýkání pražských mladistvých členů Předvoje a s nimi je vrat mimo Strouhala a Tichého i člen místního výboru Kunratice p. Stanislav Sobolák. U něho byla zrabavena i značná část místní ilegální knihovny a tiskovin. Avšak díky statečnosti těchto chlapců, dne 2. května 1945 v Terezíně propuštěných, bylo místní hnutí uchráněno jakýchkoliv pohrom. Václav Strouhal, který byl před časem propuštěn na svobodu, znovu zatčen.

V Kunraticích bylo napsáno a rozmnoženo několik čísel časopisu „Boj". Z vojenských jednotek zakotvila od počátku 1945 v naší obci „Trávnice", jejímž místním velitelem byl Ladislav Kahoun, který ve spolupráci a pod vedením strany organisoval vojenskou připravenost.

Na práci se podíleli velmi aktivně členové místních buněk, kteří se nespokojili jen prací v místě, ale agitovali pro myšlenku strany i myšlenku národních výborů v okolí. Hlavní úsilí však bylo věnováno místnímu národnímu výboru. Z iniciativy strany byl vytvořen přípravný výbor (Josef Jech, Antonín Hlavina, Josef Císař, Oldřich Štelclein), který vyhledal spolehlivé a vhodné osoby.

Plán převzetí moci v místě byl po všech stránkách do podrobností vypracován a přidělovány úkoly. Občanstvo připravováno letáky a díky tomu podařilo se i přes těžký boj a oběti - 20 mrtvých - mezi nimi většina mládeže - nezapomínejme eliminované situace Kunratic na okraji Prahy a při benešovské silnici - revoluční situaci plně zvládnout a zavést nutný vojenský, hospodářský i politický pořádek.

Díky tomuto několikaletému úsilí a práci soudruhů žijících i těch, kteří se nevrátili, nedošlo ani po nových demokratických volbách ke žádné změně v místním národním výboru ze revoluce ustanoveného

(3)

a díky tomu čítá strana dnes v místě na 600 členů a je první stranou v místě." —

Tím končí informace ředitele Jaromíra Jindry o historii, vývoji a práci komunistické organisace v Kunratících za okupace. Avšak i když tato historicky cenná informace je podrobná a podává věrný ucelený obraz o práci komunistické organisace v Kunratících za dobu okupace, bude jistě zdvojnásobena, jestliže k ní přijmeme osobní vzpomínky alespoň některých vynikajících a mimořádně obětavých komunistů z naší obce, pokud na požádání své vzpomínky sdělili. Jsou to: Jaroslav Klaterna, nesmírně obětavý, vytrvalý a zároveň velkorysé taktický stranický pracovník v tak nebezpečných podmínkách v okupaci, a dále stejně obětavý a taktický Václav Stroukal, strýc Čestmíra Stroukala, zastřeleného dne 2. května 1945 v Terezíně.

(4)

Osobní vzpomínky Jaroslava Klaterny:

„Vzpomínám na rok 1938, kdy nastaly těžké doby našemu národu. Komunistická strana je zakázána, přinucena uchýlit se do illegality. — Diskutujeme s dělníky druhých socialistických stran (nár. soc. a soc. dem.), říkáme a vysvětlujeme jim, jakou zradu provedli na našem národě. My, komunisté, víme, že takhle se žít nedá a že musíme vést boj i nerovný a dlouho trvající. Proto hledáme spojení s naším vedením, o jehož existenci víme, a toto vedení hledá i nás.

Toto spojení jsem našel prostřednictvím s. Františka Ludického, který mě předal s. Kláře Veselé. Ta mě instruovala, jak si mám počínat. — Soudr. Veselá byla přímo ve vedení okresu.

V r. 1939, po vpádu Hitlera do naší země, měli jsme již vybudovány a připraveny tříčlenné buňky. Vybudoval jsem je na příkaz okresu. První buňka byla vybudována se soudr. Edy (= Ja-

~~roslav chaterna~~), Oldy (= Oldřich Štelclein) a Vašku (= Václav Strouhal.) – Co začátek jsem byl přímou spojkou s okresem, a to s Klárou, která měla na starosti místní buňky.

Určité zkušenosti jsme již měli od soudruhů z Německa, kteří utíkali před pronásledováním a pátráním Gestapa v r. 1935 a kteří již tedy měli za sebou delší dobu illegální práce.

Tato ustavená tříčlenná buňka měla za úkol vybudovat další tříčlenné buňky nezávisle jedné na druhé. Byly řízeny ponze jedním členem, který měl spojení s hlavní buňkou.

Vašek byl členem od r. 1921, Eda od r. 1923. S Oldou jsme začali probírat komunistický manifest, a to proto, že Oldřich jako učitel mám mohl dopodrobna vysvětlovat historický význam tohoto důležitého dokumentu i jasnou budoucnost komunismu.

V této době jsme již měli vybudovány některé buňky. Olda měl svoji trojku ze školy (s. Josef Císař a s. Jaromír Jindra), jak se později ukázalo velice dobrou. — Vašek měl také dva soudruhy (V. Šinc a F. Hájek), kterým donášel illegální tisk. Po nějakém čase se jeden z jeho soudruhů odstěhoval do Prahy a tak mu zbyl jen jeden, se kterým nadále udržoval spojení. Eda si vybudoval dvě skupiny. V první skupině byli oba dělníci. Ve straně dosud organisováni nebyli; jeden z nich (Antonín Hlavina) byl ještě v r. 1936 na kandidátce zemědělců na 9. místě; byl to však dělník; pohárel jsem se s ním v oddíle kopané, byl uvědomělý a spolehlivý a proto jsem si ho pro tuto práci vyhlédl. Druhý soudruh byl také v oddíle kopané. I Oldřich dělal tou dobou v kopané a to nám bylo celkem dobrou příkrývkou, jak se později ukázalo.

S oběma soudruhy si Eda udělal schůzku na podzim r. 1934, a to ve stodole U křížku asi po 9. hodině večerní. Tam jim objasnil úkol,

který před naší dělničkou třídou stojí. Všichni si uvědomili, že to nebude úkol lehký, že tento boj za nový společenský řád si vyžádá mnoho lidských životů a utrpení. Proto při rozchodu jim dává několik dní na rozmyšlenou a určuje jen další schůzky. Kdyby se některý z nich nezúčastnil, bude to znamenat, že v illegální organisaci nebude pracovat. Žádal současně oba soudruhy, aby pomlčeli o této schůzce do doby, kdy budeme opět svobodni. Na sjednanou schůzku přišel však pouze Tonda (s. Antonín Hlavina). Proto Eda vyhledal dalšího soudruha a to byl Pepíka (= s. Josef Halama).

V další trojce měl Eda Vaška (= s. Václav Babický) a Pepíka (= s. Josef Brabec z Betáně). – Josef byl členem strany od jejího založení, t. j. od r. 1921, Vašek od r. 1935. – Oba tito soudruzi bydleli na periferii obce. Oba svorně souhlasili se s prací v podzemí a v boji proti okupantům. Nebylo s nimi mnoho dohovoru, bez výhrad se postavili za program strany. Větší naděje byla kladena na Vaška, který se však našeho vítězství a osvobození nedočkal, zemřel na zápal plic v lednu 1945. Josef vydržel a po revoluci ještě výdatně pomáhal.

Koncem roku 1939 a v r. 1940 již pravidelně vybírá Eda od 9 členů illegální organisace příspěvky měsíčně odevzdává 45–50 Kčs přes Klárin okresní. Klára zprostředkuje illegální tisk, který Eda doručuje první buňce (t. j. Oldovi a Vaškovi), sám si nechává pro své dvě buňky a jednu má již v Praze.

Jednou byl pozván Eda přímo do bytu k s. Klárě, kde se schází se s. učitelem Hanusem, s. Drástvovou a jinými soudruhy. Navazuje i další spojení se s. Světlou Amortovou a Karlem Benýškem (r. 1940).

V r. 1940 dne 30/7. zprostředkoval Eda dočasný pobyt s. Julia Fučíkovi v Kunratici u s. Oldy (Štýcleina). – I. Štýclein byl už

připraven odjet za Šaní za svou rodinou a tak J. Fučík přebývá v Kunratici v jeho bytě sám celý srpen ~~září~~ a ~~počátek září~~. O stravování se stará manželé Maternovi. Soudr. J. Fučík chodí tajně v noci oknem na procházky. Začátkem září odvádí Fučíka lesem z Kunratic do Prahy s. Hanuš.

Soudr. Jar Materna (= Eda) se stěhuje 16. září 1941 z Kunratic na přímý popud strany do Prahy (Vršovic), kde nebyl znám a proto se mohli u něho soudruzi scházet. Před odstěhováním předal všechny záležitosti s. Hlavinovi (příspěvky 5 Kčs, pozdeji více).

~~U V~~ V Praze spolupracuje s. Materna s Ivanem (t.j. Jan Vyskočil, člen ÚV KSČ), s. Zikou a dalšími.

Ve Vršovicích přespali u Maternů s. Fučík i s. Vyskočil. Tam měl s. Materna další spojení se s. Václavem Pincem, který se z Kunratic přestěhoval do Vysočan.

Ve Vršovicích až do r. 1945 vybíral s. Materna příspěvky od soudruhů i nečlenů strany, kolportoval noviny, roznášel ilegální tiskoviny.

V Praze převedla s. Božena Maternová soudružku Kláru a Fran. Ludického k Anežce Kantmanové na Vinohrady, ta je pak převedla zas dál k Soudr. Marii Šanuškové do Strašnic, která byla později popravena. † L. Maternová jim nosila peníze i potravinové lístky.

Na základě výpovědi Fran. Šelikána u Gestapa byli Maternovi ráno 4 ← čeni a vyslýcháni na Gestapu od 30/7. do 8/8. 1942 proto, že se znali s Ludickými. "

Tak končí první část vzpomínek s. Jaroslava Materny, týkající se období let 1938 až 1942. Jsou opsány do kroniky doslovně, jak je písemně předal. A tu si, milý čtenáři, povšimni, že Materna nezdůrazňuje svou osobu, že neříká „já jsem provedl, já jsem zařídil, já, já" - ale že jeho

osoba je kryta jménem „Eda" a tento Eda teprve všechno dělá, právě tak jako „Olda", „Vašek", „Klára" at.d. Je to jistě ještě odraz modu taktiky v konspirativní činnosti v okupaci, ale zároveň je to výraz soudružskosti a přátelství mezi jmenovanými stranickými pracovníky i důkaz Maternovy osobní skromnosti.

V prvé části vzpomínek se p. Materna zmínil, že Eda zprostředkoval pobyt p. Julia Fučíkovi v Kunratickém. Na výslovné požádání p. Materna vyprávěl blíže v této záležitosti toto:

„V r. 1939 jsem dostal za úkol vybudovat trojku, která byla za okupace základní organizací strany. Tehdy jsme bydleli v Kunratickém. Získal jsem do trojky soudruha Stelcleina a Strouhala. Každý člen trojky si měl sehnat další tři lidi tak, aby o tom ostatní dva nevěděli. Musila se dodržovat konspirativní pravidla.

V té době jsem dělal instalatéra u Houšky ve Vršovicích a pracoval jsem v domě na třídě Krále Jiřího. Jako dělníci jsme cítili, že je naší povinností bojovat proti Hitlerovi. Tak jsem oklepával každou partaj, s kterou jsem přišel do styku, co říkají Hitlerovi, co říkají Rusku. Někdy jsem narazil na nepochopení. Ale velká většina lidí byla proti Hitlerovi.

Tam v domě jsem se seznámil s nějakou Amortovou. Měla dceru Světlu, herečku. A ta řekla, když jsme se trochu seznámili: Já ti, Jardo, taky budu platit příspěvky. A to jsem zároveň dělal ten dům, kde jsme potom od 16. září 1940 bydleli. Světla přišla a povídá, jestli mám chvilku čas, abych přišel k nim. Bylo to na počátku srpna 1940. Světla mi šeptá, že by něco potřebovala. Vzal jsem si kleště a hasák, to už jsem měl takové triky, aby to vypadalo, že tam jdu něco dělat, a přišel jsem k Amortovým. Zavedli mě do

pokoje, kde za stolem seděl trošičku zarostlý muž. Světla mi říká: Jestli pak ho znáš? Já jsem řekl: No, povědomý mi je, ale já ho neznám. Prý to je Jula Fučík. Zvolal jsem: Jeje, to je můj milovanej reportér! Čtyři roky jsem totiž kolportoval Tvorbu. On se usmál a povídal: Ty prý jsi soudruh Materna. Já: No, jsem. Řekl mi: Já bych od tebe něco potřeboval. Držel jsem umazanou čepici v puce. - Tak co bys potřeboval? - No, jak vidíš, žiji dnes bez papírů a slyšel jsem, že ty jsi napojen do ilegálního hnutí, mu a potřeboval bych nějaký byt. Rozmýšlel jsem se chvíli a pak jsem mu řekl: No, něco se peřene. Ale možná, že budeš muset spát na půdě. A on mi na to s úsměvem: To je přece lepší než na gestapu. Ten jeho úsměv vidím stále. A pak se mě ptal, kdy by to mohlo být. Řekl jsem mu: No zítra ti to řeknu. A on mi povídá: Tak dobře, Jardo, zítra mi to řekneš. No a ten den byl tady u Amortů.

Večer jsem přišel z práce domů do Kunratic a hned jsem šel za Štelcleinem a říkám mu: Oldo, potřeboval bych s tebou mluvit ohledně vážné věci. Znáš jistě Julu Fučíka. No znám, a co je s ním?, řekl Štelclein. Já povídal: Potřebuje byt. On na to: Sakra, to by se hodilo, moje manželka jela s dětmi na prázdniny, tak by mohl být u mně. Je v tom jeden háček: nahoře bydlí vrchní četnický strážmistr. Byla to totiž vilka. Dole bydleli Štelcleinovi a nahoře četníka. Olda mi říká: Ale já pojedu asi za pět dní pryč. Já na to: To snad nebude vadit.

Tak druhý den jsem šel do práce a asi v 9 hodin jsem zašel k tetě Amortové a prostě jsem Julovi řekl: Tak, Julo, máš byt. Byt je to dobrý, budeš tam většinou sám, ale nahoře holt bydlí vrchní strážmistr. Julo se zasmál řekl: To nevadí, budu alespoň pod ochranou.

Pak jsem s nim ujednal cestu do Kunratic. Autobusy jezdily jen do devíti hodin večer. Řekl jsem mu: V devět hodin jede poslední autobus z Kačerova od čtrnáctky. U té čtrnáctky si sedneš na lavičku autobus, a až přijedeš do Kunratic, jednu stanici před konečnou vystoupíš. Tam bude na tebe čekat.

S tím autobusem jezdil Franta Ludický. Když jsem rámo přijel ~~k~~ Kunratic na Pankrác, řekl jsem Ludickému: Večer musíš počkat, pojede s tebou jeden náš soudruh, ale je trochu zarostlý. Kdo je to?, ptal se mne. Já jsem řekl: Je to Jula Fučík. Ludický souhlasil. Večer čekal s autobusem na Julu. Jula přišel až pět minut po deváté. Lidi se už na Ludického zlobili, že nejede, ale on jim řekl: No, tak se nerlobte, já musím jezdit podle svých hodinek. Když přivezl Julu do Kunratic, já shodou okolností čekal na jedné straně a Jula vystoupil na druhé, přešel autobus a já ho neviděl. Až za chvíli jsem zpozoroval, jak Jula jde k lesu. Pustil jsem se za ním. Oldu Štelcleina jsem nikde neviděl. Řekl jsem Julovi: Jdi semhle k tomu lesu a pomalu se procházej. Já už zařídím, abychom se s tebou a Oldou sešli. Pak jsem skutečně Oldu našel ve vsi a tak jsem ho poslal za Julou a sám jsem sledoval, jestli se sejdou. Opravdu se sešli a Štelclein odvedl Julu do svého bytu.

Druhý den mi přinesl Štelclein psaní od July, abych ho doručil Světle Amortové. Psaní odevzdal mé manželce. Ta o ničem nevěděla. Božka-moje manželka-samozřejmě tu obálku otevřela. No a pochopitelně mi dělala hlavu, že o ničem neví a že kdybych se do něčeho dostal, že by mi nechtěně mohla přitížit, abych s ní o těchhle věcech rozumně hovořil. Tak jsem jí všechno rozumně

vysvětlil, řekl jsem jí, že musím pracovat ve straně a že prostě tohle jsou lidi, které my musíme podporovat.

Pak byla důležitá otázka, že Stelclein odjede asi po 5 dní pryč a že tam Jula zůstane sám. Knihovnu tam sice Olda měl, ale socialistické spisy z ní byly pryč. Jula tam však přece mohl najít věci, s kterými se mohl bavit. Druhá otázka byla jeho zásobování, třetí, aby se v tom bytě choval tak, aby nevzniklo podezření, že u Stelcleinů je někdo nepovolaný. Tu zásobovací akci vrala do své pravomoci manželka. Chodili jsme ho navštěvovat denně. Jula tam psal.

Asi po třech nedělích ho odtamtud odvedl soudr. Hanuš, učitel z Prahy. Šli večer pěšky přes les na Sankráč. Jula přespal u Ludických a pak jej Hanus odvedl k Ventenglorům do Vršovic".

(4a) ✓ →

Vzpomínky soudr. Václava Stronhala:

(5) ✓ ←

"Svou illegální činnost jsem začal už v r. 1929, kdy se v mém domě konaly všechny tajné schůze a rozšiřoval jsem též Rudé právo. V r. 1939 za okupace došlo k mému zatčení s jinými soudruhy, kteří byli též členy obecního zastupitelstva (Penc, Kopečka, Zrabec Josef z Betáně, Babický). Za několik dní jsme byli propuštěni.

Tentýž rok ke mně přišel František Šper z Chodova, že je ke mně doporučen a je prý nutno navázati spojení Kunratic s Chodovem. Dohodli jsme se na tom, že se budeme každý čtvrtek scházet. Abych nabyl jistoty, jsem-li dobře napojen, požádal jsem o informaci Jana Vyskočila, kterého jsem u sebe skrýval na žádost Josefa Dvořáka z Sankráče, jehož jsem znal jako starého pracovníka. V tu dobu byla na dopadení s. Vyskočila vypsána peněžitá odměna. Soudruh Stelclein upozornil, že by měl více přispívajících členů, ale ti že se bojí, protože

jsem moc znám jako komunista a že by bylo lépe poslat místo mne někoho jiného. Jeho žádosti jsem vyhověl a na jeho doporučení jsem tam tenkrát poslal mně neznámého soudruha Hlavinu, který pod heslem „opravy kola" a „kolik je hodin" spojení navázal.

Pracoval jsem až do r. 1941, než došlo k mému zatčení dne 30/1. 1941 na udání Frant. Špera. Jelikož neznal soudr. Hlavinu, učinil oznámení na mne. Při výsleších udával, že ho ke mně poslal nějaký neznámý z Vršovic, ale že jsem ho odmítl a slíbil mu spojku, která během 14 dnů přišla. Na základě jeho výpovědi jsem vše popřel a tím jsem zachránil sebe, soudr. Hlavinu a Štelcleina od jisté smrti a desítky jiných od bití, které jsem poznal na svém těle.

Na základě mého popření byl jsem u soudu v Drážďanech dne 29.5.1943 osvobozen a Frant. Špor a 23 soudruhů z naší skupiny bylo v Berlíně popraveno. Druhý den po soudu nás v počtu asi 60 mužů a žen odvezli do Prahy na Pankrác. Po 5 týdnech jsem byl povolán k výslechu a komisař mi řekl, že ví, že nejsem nevinen, ale že mne propouští. Po návratu domů mě navštívili soudr. Hlavina a Štelclein, s kterými jsem hned začal spolupracovat.

Za nějaký čas nato mě soudr. Hlavina žádal, abych pro soudr. Františka Ludického, kterého finančně i hmotně celou skupinou podporoval, postavil v mém domě skrýš, což jsem také provedl.

V té době jsem měl u sebe svého synovce Čestu Stroubala, který illegálně pracoval ve Svazu mládeže a v mém bytě jsem jim pomáhal rozmnožovat různé letáky. Pan Borovička mi svěřil klíče od uhelného skladiště a od boudy, kterou používal jako kancelář. Boudu jsme bez jeho svolení použili k rozmnožování. Když Čestă s Jirkou Tichým začali dělat výbušniny, přišel s návrhem, že se ode mne odstěhují

do Kuslí, aby mne uchránili; kdyby došlo k jejich zatčení.

Najmuli si byt nad Tylovým divadlem. Tam jsem je časem navštěvoval a byl jsem s nimi ve spojení. Při jedné z mých návštěv mě chlapci žádali, abych jim navázal spojení v jedné obci u Soporic. Jejich přání jsem vyhověl a spojení provedl. Věděl jsem, že jsou ve spojení se Stanislavem Soboláken z Kunratic. Když ten byl zatčen, bez jakéhokoliv uvažování jsem se k bytovci rozejel, abych ho u sebe ukryl, ale bylo již pozdě a tak jsem se znovu dostal policii do rukou. Při jízdě do Bečkova paláce mi jeden říkal: „No jo, my bejt z Kunratic, a tu informovat, my znát moc gut."

Celkem jsem z toho obdobě vyvázl, protože mne vyslýchal policejní inspektor, který mě znal z dřívějšího zatčení. Nechal si zavolat Čestu Strouhala, který prohlásil, že jsem jeho strýc, ale že jsem neměl s nimi nic společného a tak jsem podruhé unikl jisté smrti. On sám a s nim dalších 61 chlapců byli popraveni dne 2. května 1945 v Terezíně. K němu zatčení došlo 8. března 1945 a k hromadnému osvobození došlo 5. května 1945 o půl osmé večer naší policií a našimi dozorci na Čáslavských!"

(1) 8

Čtrnáct vzpomínky p. Václava Strouhala.

Mnoho dalších kunratických občanů by mohlo vyprávět dramatický strhující chvíle svého života v této zlé době. Vždyť veliké bylo utrpení našeho národa za okupace. Tisíce a tisíce lidí utápěla fašistická mašinerie v krvi nadějných životů nejušlechtilejších lidí. Avšak marně. Znovu a znovu povstávali nadšené tisíce a desetitisíce, aby z rukou padlých kamarádů zvedali nepřítelem vyražené zbraně a pod praporem zdaru pokračovali neúprosně v boji do vítězného konce. A přece jen ještě ve chvíli, kdy fašistický krvavý

netvor již již dodělával, se mu podařilo ještě jednou bolestně zasáhnout. Mezi těmito posledními obětmi fašistickýchž mučeníků byli i tři naši mladí hoši z Kunratic, kteří s mnoha jinými pracovali v ilegální organisaci „Předvoj" na Pankráci. Proradou slaboch vyhrálo gestapo desítky spolupracovníků - kamarádů, kteří se sešli 7. března 1945, aby prověřili vykonanou práci a určili další úkoly. Mezi zatčenými byli také naši dva kunratičtí hoši Čestă Strouhal a Jirka Tichý a následujícího dne k nim přibyl ještě Standa Soboláka. V této souvislosti byl také zatčen Václav Strouhal, který však nakonec vyvázal životem díky výpovědi jeho synovce Česti, jak je uvedeno na str. 93 kroniky.

V jejich podniku i v celé obci nastalo dusné ticho. Co bude dál? Zatčení hoši v té době věřili, že než dojde k jejich soudu, bude konec fašistické moci, že národ i oni budou svobodni. Tak na příklad píše Standa Soboláka v jednom ze svých propašovaných motáků své mamince mezi jiným: „Jedem transportem do Terezína, mám po protokolu a teď to má jít teprve k soudu a to všechno trvá několika měsíců, takže se k tomu už nedostanou.." A v jiném dalším motáku, když už byl v Terezíně v cele čís. 44, ve které byli shromažďováni vězňové čistě političtí a to ty nejtěžší případy, své mamince píše: „ellos na to nemysli a chovej se asi tak, jako bych byl někde na dovolené.."

Jenže esesáčtí katané mohli vraždit beztrestně i bez soudů, jestliže podle jejich náhledu to bylo v zájmu říše.

A tak náhle dne 2. května 1945 byli mezi mnoha jinými zastřeleni také naši tři stateční hoši z Kunratic:

1.) Strouhal Čestmír, nar. dne 11/9. 1924,
2.) Soboláb Stanislav, nar. dne 30/4. 1922,
3.) Tichý Jiří, nar. 28./10. 1924.

Jaká to je strašná tragedie těchto tří statečných hochů! Vždyť pouhé dva dny, či snad dokonce už jediný den, je dělily od jejich svobody, od záchrany jejich životů... Neboť od Berlína se rychle blížila osvobozující sovětská vojska a esesáčtí vrahové ráčali z Terezína prchat jako krysy z potápějící se lodi. Pouhé dva dny!

Jakou velikou morální sílu měli tito ze chlapci-hrdinové! Během jejich výslechů, při nichž fašističtí lotři používali nejen úskoků, ale i bití a mučení, nic neprozradili na své kamarádské soudruhy, s nimiž spolupracovali. Nic neprozradili na členy ilegálních skupin komunistické mládeže v Kamaticích. A tak mohli kamarádští soudruzi a členové komunistické mládeže nastoupit neseskupeni spolu s ostatními občany do revolučních bojů ve dnech 5. až 9. května 1945. Tehdy právě naše mládež spěchá na místa nejohroženější bít vrahy a je mstít všechny, kdož zahynuli ve fašistických věznicích a koncentrácích. Proto stejně statečně dovedli položit životy na oltář vlasti dva další členové ilegálních skupin komunistické mládeže v Kamaticích: Zdeněk Fridrich a Slávo Piskáček, - jakoby chtěli vyrovnat dluh svým kamarádům, zastřeleným v Terezíně, za to, že je neprozradili a tak je zachovali nadále pro pokrok, až nadejde čas pomsty - -

Milý budoucí čtenáři, který už nebudeš mít představu o pekle, které jsme zažili v této temné době okupace, (budeš se ptát, odkud) tito mladí lidé - téměř ještě děti - brali morální sílu, aby přemohli hrozby katanů a dívali se i smrti nebojácně do očí? — Bylo to komunistické přesvědčení, víra ve vítězství socialistické spravedlnosti, spojená s opravdovou láskou k vlasti a k českému pracujícímu lidu, z něhož sami pocházeli, a spojená i s nadějí na brzké osvobození Rudou armádou.

Pro trvalou paměť si uchováme jejich podobu na str. 96 až 100 kroniky.

Strouhal Čestmír

Narodil se dne 11. 9. 1924 v Jedousově, tamtéž příslušný, národnosti české, bytem v Kunraticích u Prahy, přechodně bydlící v Praze XIV., Ctiborova 6, syn známé rodiny oddaných bojovníků za lepší pracujícího lidu. Vyučil se zámečníkem. Po vyučení musel se starati sám o sebe a tím měl lepší možnost viděti sociální a politický útisk za okupace. Začátkem roku 1944 zapojil se na illegální skupinu mladých komunistů v Kunraticích a kolportoval illegální tisk. Byl jedním z nejradikálnějších mladých soudruhů. V říjnu 1944 odstěhoval se do Prahy XIV., kde pokračoval ve své práci. Ve svém bytě rozmnožoval illegální časopis »Předvoj«, připravoval výbušniny a přechovával marxistickou knihovnu. Zúčastnil se několika sabotážních akcí, z nichž nejvýznačnější bylo zapálení skladiště minerálních olejů Na Maninách. V illegální činnosti vynikal velikou aktivitou a odvahou. Při zatýkání prozrazeného vedení Předvoje byl zatčen spolu s krajským vedením KSČ dne 7. března 1945. Prošel mučírnami gestapa v Praze a po dlouhých výsleších byl převezen do terezínské pevnosti, kde 2. května 1945 padl za oběť nacistickým výstřelům jako jeden z předních bojovníků podzemního hnutí.

Sobolák Stanislav

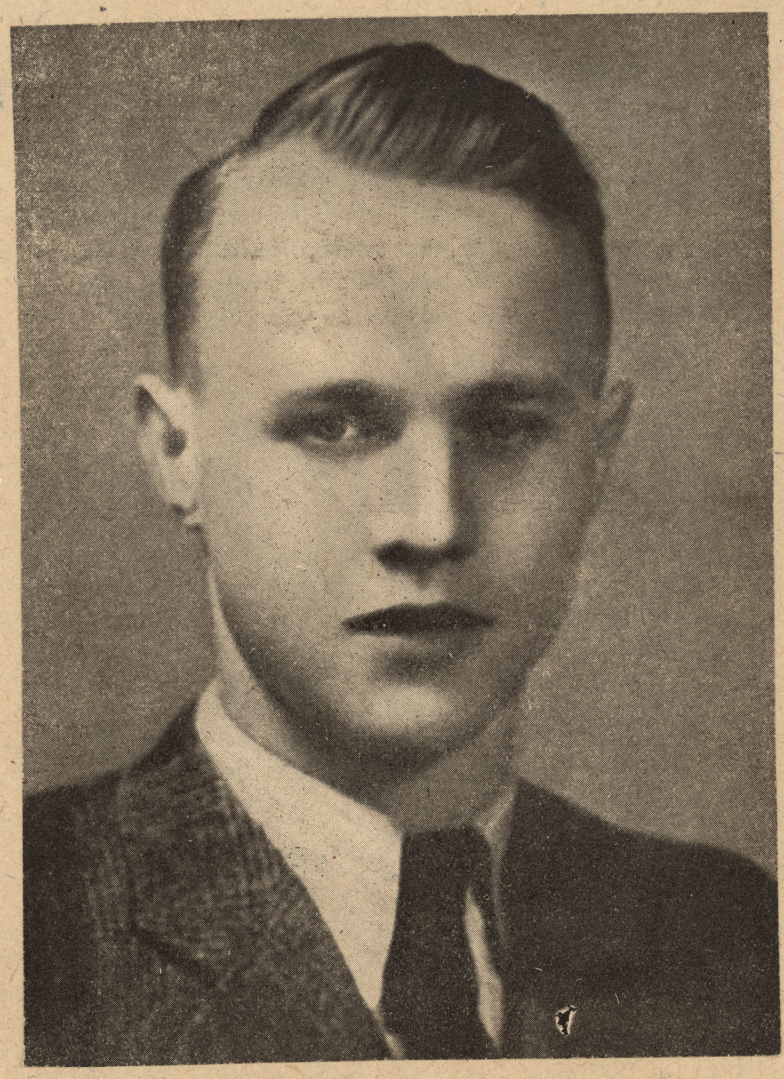
Narodil se dne 30. IV. 1922 v Kunraticích u Prahy, tamtéž příslušný, národnosti české, bytem v Kunraticích u Prahy čís. pop. 149, syn kovářského dělníka Františka Soboláka a Anny, rozené Jenšovské, uvědomělé proletářské rodiny. Po vyučení mechanikem pracoval u firmy Srb a Štys v Košířích, kde měl možnosti mezi dělníky zkoumati podmínky boje pracující třídy proti kapitalistickému řádu, zostřenému fašistickými metodami. V tomto prostředí mohl plně prakticky využít svých znalostí, které dostal výchovou v rodině. V r. 1940 se zapojil na ilegální organisaci KSČ ve Vršovicích a zároveň na místní buňku KSČ v Kunraticích. Pracoval politicky mezi mladými komunisty v Kunraticích a vytvořil sám 2 illegální buňky mladých. Kolportoval »Rudé právo«, »Předvoj« a všechny ilegální tiskoviny, které tehdy vedení KSČ vydávalo. Založil marxistickou knihovnu a rozšiřoval marxistickou literaturu.

Z jara 1944 zapojil kunratickou organisaci na pražský Předvoj a udržoval spojení mezi krajským vedením KSČ a místním výborem KSČ v Kunraticích, jehož byl členem. Přes svůj mladý věk byl jedním z nejuvědomělejších, věci strany a lidu nejoddanějších pracovníků a bojovníků, vždy důsledný, odhodlaný a nikdy neustupující. Neznal žádných překážek ani strachu. Svou statečnost a pevný charakter prokázal při odhalení vedení Předvoje, v jehož souvislosti byl dne 8. března 1945 zatčen.

Odolal všem hrozným vyšetřujícím metodám gestapa a neprozradil ani jednoho ze svých spolupracovníků. Jeho statečnosti vděčí místní organisace KSČ Kunratice, že práce nemusela býti vůbec přerušena. Zásluhou soudr. Soboláka je, že dnes mohou vedoucí funkcionáři místní organisace, posíleni jeho posledním vzkazem, který zaslal z terezínské pevnosti krátce před popravou, pokračovat v díle, jehož základy pomáhal sám budovati. Jako statečně bojoval proti fašismu, tak statečně zemřel, zasažen zákeřnými výstřely esesáckých katanů dne 2. května 1945 na dvoře Malé pevnosti v Terezíně.

Tichý Jiří

Narodil se dne 28. X. 1924 v Pouchově-Hradec Králové, tamtéž příslušný, národnosti české, bytem v Kunraticích u Prahy, přechodně bydlící v Praze XIV., Ctiborova 6. Vyučil se elektrotechnikem a jako syn z dělnické rodiny začal se zajímati o sociální otázky a toto jej přivedlo na jaře 1944 do nově vytvořené illegální organisace Předvoj. Byl velmi spolehlivým a svědomitým pracovníkem komunistické strany, rozmnožoval a kolportoval illegální časopis »Předvoj«. Zúčastňoval se sabotážních akcí (akce Na Maninách) a obstarával zbraně a třaskaviny pro ozbrojené povstání. Při zatýkání členů vedení Předvoje byl dne 7. března 1945 zatčen a ač věděl o činnosti jak místní organisace, tak i další organisační síti Předvoje, nic z této své činnosti neprozradil. Po výslechu na Pankráci byl převezen do terezínské pevnosti, kde byl tři dny před pražským povstáním dne 2. května 1945 nacistickými vrahy zastřelen.

Fridrich Zdeněk

Narodil se dne 2. 2. 1927 v Kunraticích u Prahy, tamtéž příslušný, národnosti české, bytem v Kunraticích u Prahy. Začal studovat, ale z materielních důvodů zanechal studií a odešel do učení. Koncem r. 1944 zapojil se do místní okrajové buňky KSČ, kde s mladickým nadšením zúčastnil se veškeré stranické práce, zvláště kolportování illegálních tiskovin. Při revolučním povstání dne 5. května 1945 byl se svou buňkou ihned na přední stráži a byl první obětí místní organisace v květnovém povstání, zasažen výstřelem z obrněného německého auta.

Piskáček Vlastimil

Narodil se dne 2. 4. 1926 v Praze, tamtéž příslušný, národnosti české, bytem Kunratice u Prahy v čp. 131, kde byl zaměstnán jako pekařský dělník. Do illegální práce místní organisace mladých v Kunraticích se zapojil koncem roku 1944. Rozšiřoval illegální tiskoviny a brožury, připravoval výbušniny pro sabotážní akce. V revolučním povstání byl mezi prvními, kteří šli statečně bojovat na uzávěrovou silnici Benešov—Praha proti německé útočné vozbě, postupující ku Praze. Ač nedostatečně ozbrojen, bojoval v prvních řadách a v nerovném boji padl dne 5. května 1945 jako jeden z hrdinů květnové revoluce.

10. květen 1945.

Je čtvrtek, 10. květen 1945, první den nové epochy dějin našeho národa po jeho osvobození Rudou armádou. Je krásný jarní den, voní rozkvetlý bez, voní pampelišky, kde odkvétají meruňky a ke květu se chystají všechny stromy. Je všude radostná nálada, ale do radosti se současně vkrádá bezměrný smutek nad padlými i nad umučenými nebo rozstřílenými spoluobčany ve fašistických věznicích a koncentrácích.

Na náměstí jsou ve 4 hod. odpoledne projevy vedoucích občanů Kunratic: Jecha, Štelcleina, Ludického. Do projevů rozléhají ještě střelné rány - to rudoarmějci čistí kunratický les od německých pětenců a zběhů, kteří jsou zde ještě ukryti, aby páchali další zločiny.

Všude nepořádek a nečistota, jako by bylo rozmetáno smetiště. Okupace a revoluční boje ukazují své plody. Doprava nefunguje, není pro ni ani plynu, dráty visí potrhány z telegrafních plotů, pokud ještě stojí, podél silnice různě převrácené vozy a válečné stroje. Všichni jsou vyčerpáni tělesně i duševně, potravin není nadbytek. Jak začít? Jak to dlouho potrvá? To jsou otázky, před kterými všichni stojíme a (před kterými stojíme) a před kterými stojí především revoluční národní výbor, který už začal pracovat oficiálně legálně a dal se úplně do horečné práce a který nadále působil v tom složení, v jakém byl ustaven 5. května 1945 (viz str. 63.)

Ke zvládnutí velkých množství úkolů byl přijat do služeb obce jako výpomocná kancelářská síla mimo. Obratný a brzy na to byl znovu přijat František Macháček, který byl od začátku nacistické moci propuštěn, protože byl legionář. Protože však se během okupace účastnil činně v místním ilegálním hnutí, rozhodl národní výbor, že jeho služební poměr nebude pokládán za přerušený.

Jako nejnaléhavější úkoly řešil revoluční národní výbor otázku

zásobování, otázkou pomoci rodinám po padlých hrdinech a zajištění majetku odejších Němců, jak je již blíže uvedeno na str. 65 kroniky.

15/5. 1945 – Péče o děti.

Již ve schůzi pléna MNV byly probírány záležitosti ochrany matek a dětí, zřízení jeslí a dětského hřiště pro nejmladší dorost v zámeckém parku. Bylo i uvažováno o zajištění budovy zámku pro národní výbor a dětský domov.

Jednot. tělových. organisace.

Téhož dne bylo místním národním výborem usneseno zřídit jednotnou tělovýchovnou organisaci. Budováním této organisace byli pověřeni František Rombíček a Jan Trouček.

Prodej v obchodech.

Té doby se již poměry v obci uklidnily, prodej v obchodech byl opět uvolněn.

16/5. 1945 Vyučování na mateřské škole.

Dne 16/5. bylo zahájeno pravidelné vyučování v místní mateřské škole. Bylo v ní zapsáno 35 dětí – 18 chlapců, 17 dívek. Na škole působila učitelka mateřské školy Zdeňka Knoblochová, která pak 30/6. 1945 odešla do pohraničí.

Téhož dne (16/5.) přijel do Prahy president dr. Edvard Beneš.

17/5. Odměna členům R.G.

Bylo usneseno vyplácet členům R.G., kteří vykonávali službu hned od 9. května 1945, částku 200-K na osobu, t.j. na každého příslušníka rodiny a mimo to 10-K denně žold na každého muže.

Nebezpečí z vojen. materiálu.

Obyvatelstvo bylo upozorňováno na nebezpečí úrazů, dokonce i smrti při zacházení s materiálem, ať již jej zanechalo německé vojsko nebo Rudá armáda.

Podpora pozůstalým po padlých.

Všem pozůstalým po padlých byla poskytnuta podpora 3.000-K na každého padlého příslušníka. Z účelům tohoto fondu bylo použito všechny zábavní podniky a veřejně vystaveny sbírací archy.

22/5. Zahájení vyučování.

Brzy po převratu začalo se uvažovati o znovuzahájení vyučování. Nejdříve bylo třeba vyčistit a dát do pořádku školy. Z nedostatku pracovních

sil učinila tak dobrovolná brigáda kumratických žen, která svým krásným činem umožnila, že mohlo být 22/5. slavnostně zahájeno vyučování společnou oslavou (vyučov) obecné i měšťanské školy.

Podle ministerského nařízení mohly být přijaty do měšťanské školy všechny děti, kterým nebylo za okupace dovoleno normálně postoupit do této školy.

Byl zrušen název hlavní škola a obnoveno pojmenování měšťanská škola. Tak vzrostl počet dětí na měšťanské škole o 85 na 211. Obecná škola byla opět rozšířena na pětitřídní. *Změna názvu škol.*

Dne 25/5. nastoupil na měšťanské škole znovu odb. učitel František Hýbner, který se vrátil z káznice Straubing. Původně byl odsouzen k smrti, ale trest mu byl změněn v doživotní káznici. Vyučil se tam obuvníkem. *Návrat učitele Hýbnera – 25/5.*

Koncem května podali čtyři zaměstnanci firmy Adam tři závazná udání na majitele firmy Adam a proto byl přijat ve věci MNV návrh politického referenta O. Štelcleina, aby byl podnik zajištěn. *Zajištění firmy Adam.*

Sovětští vojáci přidělili v zámku dočasné sanatorium. Že zámku byl proto nazpět vystěhován nábytek. Majetek historické a umělecké ceny byl zajištěn pro Národní museum, ostatní byl rozdán potřebným místním občanům, protože nebylo místa pro uskladnění. V zámku bylo zajištěno 13 krabic prádla a 3 velké balíky látek. *Sanatorium v zámku.*

Němci, t. j. všichni, kteří měli na třetím kmenovém listě vyznačeno písmeno „D" jako označení národnosti, dostávali přídělky jako za doby okupace dostávali Židé. *Potraviny Němcům.*

Během května byla v obci provedena dobrovolná sbírka prádla pro velitelství 4. čsl. samostatné divise v Praze.

Do 31/5. bylo v obci provedeno zajištění majetku po osmi němec-

bých příslušnících.

Zrádci a kolaboranti.

Dne 31. května zveřejnil MNV vyhláškou občanstvu výzvu, aby pomohli odhalit zrádce, vlajkaře a kolaboranty. (Bývalý starosta Josef Petr, býv. tajemník Bohumil Naus, býv. zdejší učitel Josef Wágner, stavitel Jaroslav Smolík, Vlasta Adam, František Kocárek, Müller).

8/6. 1945.

Dne 8. června byl proveden v obci soupis hospodářských strojů.

Téhož dne byli odvedeni mužští příslušníci ze zajištěných Němců: Korb-Weidenheim, Vaněk a Langhammer ke krajskému trestnímu soudu na Pankrác, Cihla, Ludvík a Palme předáni politickému oddělení NKVD v Praze, Bartolomějská 9. U Němců bylo zajištěno celkem 42.902.- K.

8/6.

Ve schůzi MNV 8/6. oznámil předseda, že podle vládního nařízení je nutno doplnit počet členů na počet bývalého obecního zastupitelstva, t.j. v naší obci na 30 členů. Proto byly dne 12/6. dopoledne konány doplňovací volby do MNV a to veřejné na sportovním hřišti, aby zvolení všech členů bylo pod kontrolou veřejnosti: Volba doplněných členů byla provedena aklamací.

12/6. Doplňující volba do MNV.

Druhý, nyní již doplněný MNV, měl od 12/6. 1945 tyto členy:

1.) Jech Josef, předseda
2.) Hlavina Antonín, náměstek
3.) Císař Josef, zásobovací referent
4.) Štelclein Oldřich, politický pracovník
5.) Bárta Josef
6.) Klozar František,
7.) Troníček Jan st.
8.) Král Karel
9.) Hasse Jindřich

10.) Vrážek Karel
11) Jägerová Alena
12.) Smutný Václav
13.) Kodl Vojtěch
14.) Brabec Josef, Betáň
15.) Soboláka František
16.) Holzhauser Františka
17.) Procházka Jindřich
18.) Skaterna Jaroslav
19.) Černý Josef
20.) Strouhalová Barbora
21.) Votýpková Božena
22.) Jirát Antonín
23.) Šouša Alois - (resign. 8.9.1945)
24.) Kříž František
25.) Bauseth Alois
26.) Klozar Antonín
27) Jůn František
28.) Tichý František
29.) Jakoubek Václav
30) Kruml František
31.) Kindlman Adolf

Náhradníci:

1.) Bednář Jan
2.) Roubíček František
3.) Ron Jan

4.) Štěpan Václav
5.) Šimáček Antonín
6.) Ilučera Josef
7.) Auersperg Pavel
8.) Jindra Jaromír

Ještě téhož dne ustavující schůze MNV (12./6.):

Josef Jech – předseda
Jan Troníček – 1. náměstek
Ant. Hlavina – 2. náměstek

Rada MNV:

Josef Brabec – byt. referent
Ant. Hlavina
Frant. Klozar – předs. remedúl. komise
Josef Jech
Božena Votýpková – sociální referentka
Ant. Klozar – rašolovací referent
Karel Vrážek – stavební referent
František Jun – fin. referent
František Tichý – školský referent
Jan Troníček.

Volba tajemníka: funkce čestná, účastnuje se schůzí, nemá hlasovacího práva; byl zvolen:
Miroslav Pokorný.

Volba komisí MNV:

1.) Komise kulturní: předseda Oldřich Štelclein

2.) komise tělovýchovná : předseda Karel Král
3.) " bytová : " Josef Brabec
4.) " pomocná dílna : " František Klozar
5.) " stavební : " Karel Vrážela
6.) " dopravní : " Josef Černý
7.) " hospodářská : " Antonín Klozar (v případě, že by nenastoupil: Antonín Šimáček)
8.) " finanční : " František Jůn (kdyby nenastoupil, tedy Josef Voboril)
9.) " školská : " František Tichý (kdyby nenastoupil, tedy Jaromír Jindra.)

26/6. Fond pro pozůstalé po padlých.

Do 26/6. 1945 činil celkový příjem na fond pro pozůstalé po padlých hrdinech 208.234.10 Kčs, a obo též doby byl vyplacen 88.300-Kčs.

Chudinské podpory.

Místní národní výbor na doporučení rady MNV zvýšil chudinské podpory na 300-Kčs

Při MNV byla 26/6. ustavena vyšetřovací komise. Členové byli:

Polanecký František
Materna Jaroslav
Hlavina Antonín
Bjanseth Alois (předseda)
Vít
Soboláč František.

28.6. Schůze míst. škol. rady.

Dne 28.6. byla konána schůze nové provisorní místní školní rady, která byla zvolena místním národním výborem. Předsedal ředitel školy Jaromír Jindra, který ve svém projevu podal historický přehled okupace a revoluce (viz příloha.)

1/7.1945. Mateřské školy.

Od 1. července byla na mateřské škole ustanovena po učitelce Zdeňce Hnoblochové učitelka Anastazie Havlíčková-Doubková, která již ve školním roce 1940/41 a 1941/42 zde působila

Stavební a bytové družstvo „Vlastní domov"

Dne 8. července se ustavilo v obci obecné prospěšné stavební a bytové družstvo „Vlastní domov" s úkolem získati pro členy stavební parcely a výpomoci při stavbě rodinných domků. Na této ustavující schůzi schváleny stanovy družstva a zvoleny jeho orgány:

a.) dozorčí rada: Alois Mladý, chalupáček František (místopředseda), Alois Mencl, Antonín Skála, Karel Kráček (předseda) a Josef Vyšinka (jako místopředseda) správně papisovatel;

b.) představenstvo: Arch. Josef Kícha (předseda), František Schied (místopředseda), Josef Vobořil (pokladník), Vavřinec Skarek (účetní) a členové představenstva Bohuslav Kracík a František Kříž.

Pozn.: Arch. Josef Kícha byl v té době současně předsedou zemědělské polnické komise.

Ukončení škol. roku.

Dnem 12.7. byl na místní obecné, měšťanské a mateřské škole ukončen školní rok 1944/45.

19.7.1945.

Byla pronajata vila po Němci Ludwigovi místní organisaci KSČ pro stranické a kulturně-výchovné účely.

"

Místní národní výbor přijal návrh na přízemí živnostenské komise. Vedoucím této komise jmenován Alois Šonka, členy Jaroslav Chiňovský a Bedřich Čumpelík.

"

Potravinové lístky jsou vydávány všem, kteří předloží potvrzení o zaměstnání.

"

Místní národní výbor ustavil zemědělskou komisi: Frant. Vlhovt, Jan Sechter, František Krummer, Josef Pišveja st., Václav Nováka, Antonína Šimáčka, Boleslav Bárta, Václav Jakoubka, Ludvíka Stuchlíka.

25/7.1945.

Místním národním výborem byl otevřen dětský útulek v pá-

německých místnostech.

29/7.45 Stavební a bytové družstvo „Vlastní domov" spolupůsobí s místní rolnickou komisí, která se usnesla přidělovat žadatelům parcely ve výměře cca 250 sáhů z konfiskovaných pozemků Němců podle dekretu č. 12/45 Sb. Družstvo „Vlastní domov"

Přehled akcí v červenci. Přehled společenských akcí v červenci: Přehled akcí v červenci 1945.

a.) Byl ustaven Jednotný svaz čs. zemědělců,

b.) zahájeny přípravné práce pro zřízení jeslí v rámci,

c.) některé místnosti v rámci propůjčeny S.Č.M., Junáku a Aeroklubu,

d.) byl zorganisován manifestační zájezd místního občanstva na Bílou horu,

e.) v obci uspořádány Husovy oslavy,

f.) konán den sjednocené tělovýchovy,

g.) vytvořena rolnická komise, ve které mají zastoupení všechny korporace (úkol: rozdělení konfiskované půdy),

h) ustavena v obci pobočka Svazu přátel SSSR, která má za účel propagovati a rozšiřovati hospodářské, politické a kulturní styky s SSSR.

10/8 Školská komise a učitelské sbory místních škol žádaly, 10/8.45. Školská komise.
aby bylo pamatováno při parcelaci německých pozemků na budoucí rozvoj našeho školství, neboť naše obec rychle vzrůstá a bude zapotřebí rozšiřovat a stavět školy. Žádaly dále, aby školy byly soustředěny ve společné prostoře - v zeleném pásu, aby měly společnou zahradu, společné hřiště a tělocvičnu a aby bylo pamatováno též na budovu pro svobodné učitele.

Z nařízení ministerstva zemědělství byla provedena na katastru obce hledací služba k vymýcení mandelinky bramborové, která se šíří na území našeho státu. 11/8.45 Ničení mandelinky bramborové.

12/8.45 uhelná komise.

Při MNV byla utvořena uhelná komise, jejímž úkolem bude starat se o zásobování obce uhlím. Předsedou byl zvolen Albert Svoboda.

Skončení žní.

Dne 12./8.45 byly v obci skončeny žně za pomoci místního bytelstva a Svazu české mládeže. Okresní zemědělská komise věnovala místním zemědělcům 20 plakat.

Vyšetřující komise

Téhož dne byla provedena ve schůzi místního národního výboru reorganisace vyšetřovací komise: Ing Havlíček, Josef Císař, Aug. Linha, Dr Vodička, Alois Bauseth, František Blanecký, František Soboláik, Dr Jaroslav Václavík a Dr Čermáka.

12./18/8.45. Komise MNV.

Zároveň byly při MNV ustaveny tyto komise:

a) sociální: Dr Mich. Galant, Josef Nováka, Josef Zelenka, Jaromír Jindra, Vrážek, Herminа Čermáková, Havlíčková, Lud. Procházková, Barb. Stroukalová;

b) bytová: J. Hasse, K. Vrážek, Božena Votýpková, Vít Beran a Josef Brabec.

SNB a sociál. péče.

Četnické a policejní aparáty budou přeorganisovány a sjednoceny v SNB. - Sociální péče v celé republice bude postátněna.

15/8.45. Nár. stráž.

Dne 15./8.45 byla rozpuštěna místní národní stráž.

18/8.45. Dětský domov.

Dne 18./8. bylo provedeno slavnostní otevření dětského domova.

3./9.45. Zahájení škol. roku.

Školní rok 1945-6 byl v místních školách zahájen 3./9.1945. Obecná škola pět tříd, měšťanská škola sedm tříd (bez prvního ročníku, druhý, třetí a čtvrtý ročník po dvou třídách a jednomí učeb. kurs) s 202 žáky, z toho 111 z Kunratic a 91 přespolních.

Ředitel: Jaromír Jindra;

Karel Chlíbec ve svých 55 letech odešel dobrovolně do pense a dobrovolně se vrátil opět do školní služby;

Učitelé: Ludvík Stuchlík, Bohuslav Vrácík, Jan Hanzal, Jaroslava Tomšíčková, Václav Hynek, Marie Smutná,

Vilma Gebauerová, Oldřich Stelclein, Jarmila Jůzová, František Valeš, Růžena Schreiberová, Pavla Seidlová.

Na školách bylo povoleno používání dosavadních učebnic s tím, aby se z nich vyloučilo nacistické smýšlení.

Na mateřské škole bylo zapsáno začátkem školního roku 27 žáků (12 hochů, 15 dívek). Vyučuje učitelka mateř. škol Anastazie Havlíčková-Doubková.

8/9. 45. Kino, divadlo, přednášky.

Místní kino zahájilo 8/9. činnost. zatím jen české filmy. Téhož dne byl ustaven v obci jednotný divadelní spolek „Lidové divadlo."

Byl také zahájen cyklus přednášek nové orientace podle vládního programu přednáškou prof. Koláka „Postavení ženy v SSSR."

Změna ve funkci tajemníka.

Ze služeb obce byl propuštěn dosavadní tajemník Bohumil Nauš. Agendu obecního tajemníka bude vykonávat František Machaček.

Volba volitelů.

Místní národní výbor provedl volbu volitelů do prozatímního Národního shromáždění, do zemského a okresního nár. výboru:

Byli zvoleni za:

a.) čs. stranu soc: Antonín Jirát, Ant. Šustr, Josef Bícha;

b.) kom. str. českosl.: Josef Jech, Ant. Hlavina, Božena Votýpková;

c.) čs. stranu soc. dem.: Dr E. Čermáka, K. Vrážela, Ph.Dr K. Šámal;

d.) čs. stranu lidovou: JUDr Frant. Doležal, František Tichý;

Dětský útulek.

MNV se usnesl předat dětský útulek, ve kterém je t. č. 14 dětí, do správy okresní péče o mládež ve Zbraslavi.

Pozemky

Rolnická komise při MNV připravila v srpnu a začátkem září přidělování pozemků, pracovala na technickém provedení. Obec se uchází o lesy, rybníky, zámek a o budovu po Němce Kriegelsteinové. MNV ohlásil zájmy ministerstva zemědělství, státních lesů a statků o přidělení lesů a rybníků. Jednotlivé přídělky budov předány pravděpodobně ještě v tomto roce, nesmí však zůstat ležet ladem, nýbrž mu-

si být osety, nebo jinak využity. Každý žadatel dostane přidělen asi 250 zdhů půdy. — Přidělování parcel i zemědělské půdy bylo skončeno 17. října 1945. Ministerstvo zemědělství přislíbilo, že rybníky budou přiděleny obci.

Společ. chovatelů drobného hosp. zvířectva.

Společ chovatelů drobného hospodářského zvířectva pracoval v tomto roce za stejného předsednictva jako v r. 1944. Zúčastnil se několika přespolních výstav, na kterých dobře obstál a zavedl školní bodování králíků s cenami.

Podpůrný a vzdělávací spolek Čechoslovan.

V naší obci působil aktivně v tomto roce, ale i během celé doby ujařmování našeho národa spolek Čechoslovan, který od svého založení v r. 1896 plnil zdárně své úkoly jak po stránce své podpůrné činnosti mezi členy, tak i po stránce vzdělávací spolkovou knihovnou a hlavně v dramatickém odboru četnými zdařilými představeními. Počet členstva tohoto spolku byl dosti veliký. V období posledních pěti let od r. 1940 do r. 1945 vzrostly příjmy i výdání na podpory a pohřby členů hodně přes 100.000- Kč.

1/10.45. Obec. knihovna.

Od 1. října 1945 je v činnosti opět obecní veřejná knihovna ve školní budově čp. 7.

Zámecká knihovna

Národní a universitní knihovna v Praze vyslala na žádost MNV do obce svého referenta Dr Císařovou, která prohlédla knihovnu v kunratickém zámku a dala cenné knihy odvést pro národní a universitní knihovnu v Praze.

17./10.45. Zásobovací situace

Ve schůzi MNV bylo konstatováno, že je velmi špatná zásobovací situace v dodávce uhlí. Budou proto i v letošním roku zimní prázdniny. V obci je také nedostatek bytů a špatná stravovací situace. Na školách nedostatek učitelstva.

21./10.1945 Volby do MNV.

Dne 21. října byly provedeny do místního národního výboru podle zásady parity. Tento paritní MNV měl toto složení:

Za komunistickou stranu čsl. : 1.) Jech Josef, předseda
2.) Hlavina Antonín, náměstek
3.) Bárta Josef
4.) Votýpková Božena
5.) Procházka Jindřich
6.) Wachtfeidl Jan
7.) Soboláč František
8.) Smutný Václav
9.) Materna Jaroslav

Za stranu nár. socialistickou: 10.) Jirát Antonín
11.) Kříž František
12.) Kracík Bohuslav
13.) Klozar Antonín
14.) Pícha Josef
15.) Banseth Alois
16.) Semenec František
17.) Kudrfalec Tomáš

Za stranu soc. demokratickou : 18.) Šámal Karel Ph. Mr
19.) Krážek Karel
20.) Čermák Eugen
21.) Kubát Josef
22.) Burian Josef
23.) MUDr Galant Michal
24.) Zelenka Stanislav

Za stranu lidovou : 25.) Tichý František
26.) JUDr Doležal František
27.) Rajal František
28.) Jakoubek Václav

" " " : 29.) Klozar František
30.) Friedrich Karel
31.) Tichý Antonín
32.) Arnošt Alois

Za Jednotný svaz č. zemědělců : 33.) Šimáček Antonín
Za Československ. svaz mládeže : 34.) Hasse Jindřich
Za sjednocenou tělovýchovu : 35.) Král Karel.

Téhož dne ustavující schůze MNV. Předsedou zvolen Josef Jech, prvním náměstkem Antonín Jirát, druhým náměstkem František Tichý. Členové MNV složili slib. Ze schůze zaslán pozdravný telegram prezidentu republiky, vládě, ONV, ZNV a předsedům všech čtyř politických stran.

Dne 26. října zvolena rada MNV v tomto složení:

26/10.
Volba rady a komisí MNV.

Za KSČ : 1.) Josef Jech
" 2.) Josef Bárta
Za str. č. nár. soc.: 3.) Antonín Jirát
" " 4.) František Kříž
Za str. lidovou : 5.) František Tichý
" " 6.) Dr Frant. Doležal
Za str. soc. dem : 7.) Ph Mr Karel Šámal
8.) Karel Kražeka
Za svaz zemědělců : 9.) Antonín Šimáček
Za ČSM. : 10.) Karel Král.

Volba referentů:

sociální : Božena Votýpková
vyšetřující : Josef Bárta
finanční : Ph Mr Karel Šámal
stavební : Karel Kražeka
kulturní : Bohuslav Kracík

zásobací : Antonín Klozar
dopravní : František Kříž
bytový : František Rajdl
školský : František Tichý
uhelný : Václav Jakoubek
zemědělský : Antonín Šimáček
tělovýchovný : Karel Král
technický : Josef Čížka
pro mládež : Jindřich Hasse

Volba komisí:

a.) finanční : Ph.Mr. Karel Šámal, A. Arnošt, St. Ráček, Ant. Tichý, Jos. Klíma, Frant. Kadlec, Chotaš, Bárta, Procházka B., Kratochvíl, Zelenka, Dr Vodička, Karel Král, Jan Troníček, Kohoutek;

b.) zásobovací : Antonín Klozar, Frant. Týc, Julie Zemanová, V. Švejda, Benedikt Scholz, František Holzhauser, V. Přibyl, Kubát, Cirman;

c.) zemědělská : Antonín Šimáček, Jindřich Petr, Jan Hošek, Frant. Kohout, Hlaveš, Frant. Klozar, Jakoubek, Jirsová, Kubát Josef;

d.) školská : František Tichý, Jaromír Jindra, Bedřich Procházka, J. Volkán, Frant. Kavroch, Huňka, Ing. Havlíček, Rajdl, Cirman;

e.) vyšetřovací : Josef Bárta, Dr Jaromír Václavík, Banseth Alois, Dr Frant. Doležal, Stanislav Ráček, Josef Císař, Frant. Hradecký, Dr Vodička, Havlíček;

f.) sociální : Božena Votýpková, Růžena Coňková, Julie Zemanová, Frant. Vodrážka, Brodil, Charyska,

Dr Mich. Galant, Hermína Čermáková, Josef Novák,
Vitová Anna, Štekrová;

g.) bytová: Fraut. Rajdl, Vít Beran, Klofanda, M. Špánková, Doležalová, Ludm. Procházková, Votýpková, Vrážek, Burian;

h.) uhelná: Václav Jakoubek, Jan Troníček, V. Šubrt, Frant. Hunčk, Frant. Vokurka, Klozar A., J. Krtil, Vrážek, Burian Josef;

ch.) osvětová: Bohuslav Hvacíla, Oldřich Stelclein, Pavel Auersperg, Jiř. Zelenková, Hermína Čermáková, Jaroslav Kudláček, Dr Frant. Doležal, František Tichý;

i.) stavební: Karel Vrážek, Jaroslav Materna, A. Hrušina, Jos. Ficha, Jos. Vyšinka, Ph Mr K. Šámal, Dr Michal Galant;

24/10. 45: Dekrety o znárodnění.

Dne 24. října podepsal president republiky Dr Beneš znárodňovací dekrety, které vycházejí ze zásad národní a demokratické revoluce a dávají rozhodující část hospodářské moci do rukou československého lidu.

27/10. 1945 Oslava 28. října.

První společná oslava 28. října se konala za účasti obou škol i mateřské školy, rodičů dětí a občanstva. Průvod šel k pomníku padlých a na hřbitov k hrobům padlých v květnové revoluci. Po proslovu ředitele K. Mikeše položeny k hrobům našich i ruských vojáků a padlých květiny.

Dne 28./10. byla veřejná oslava v sokolovně. Program S. Č. M.

Pracovní povinnost NTV

Dne 28/10 byla vyhlášena pracovní povinnost členů NTV. Účastnilo se 64 členů při sklizni řepy.

Měnová jednotka Kčs.

Na území republiky vyhlášena od 1/11 měnovou jednotkou československá koruna s označením Kčs.

Vzpomínka padlých.

Dne 1. listopadu bylo pietně vzpomenuto padlých na místním hřbitově.

Zastaveno vyučování.

Od 3./11. bylo zastaveno na přechodnou dobu vyučování v místních školách pro nedostatek uhlí (do 14./12. 1945.)

Oslava VŘSR.

Kulturní komise spolu s odbočkou Svazu přátel SSSR uspořádala veřejnou oslavu VŘSR v pokolovně za hojné účasti občanstva dne 6/11. a druhého dne pak konána společná oslava.

5/12.1945.

MNV se usnesl dne 5/12. žádati místní zámek pro obec. Odhadní cena 134.000 Kčs.

Úbytek dětí. Přeložení učitelů do pohraničí.

Ve školách se projevuje částečný úbytek dětí z důvodu stěhování občanů do pohraničí. Z měšťanské školy byli přeloženi do pohraničí 3 učitelé, z obecné školy jeden.

Ulice v obci budou pojmenovány, domy očíslovány. Návrh provede kulturní komise.

Do služeb MNV byla přijata jako výpomocná síla Růž. Couková.

Valná hromada družstva „Vlastní domov".

Dne 14/12. konala valnou hromadu místní stavební a bytové družstvo „Vlastní domov" za účasti 121 členů družstva. Jednalo o přidělu stavebních míst členům a o zahájení přípravných stavebních prací. Předkládá členům 8 typů rodinných domků s potřebným rozpočtem.

Vánoční strom republiky.

Místní osvětová komise byl postaven 20/12. na náměstí strom republiky pro děti po obětech persekuce a války. Při zahájení proslov Boh. Kracíka, děti zdejší školy se účastnily zpěvem koled. Výtěžek sbírky věnován pozůstalým po padlých na barikádách.

Společka zahrádkářů i v tomto roce za nezměněného výboru z minulého roku, kdy dosáhl počet členů přes 50, staral se o své členy odbornými přednáškami, založil pro ně odbornou knihovnu, obstarával hnojiva a sadbu, uspořádal výstavu květin a ovoce svých členů a podílel se na většině akcí pořádaných místním národním výborem. Pomáhal při zbraňování naší obce.

Továrna na požívatiny - fa Janák.

Továrnu na požívatiny a marmeládu, která pod německou správou Herberta Börnera vyráběla do revoluce pro německou armádu, převzala v tomto roce opět původní firma Janák.

Prosinec 1945.
S. K. Slovan

Činnost S. K. Slovanu v letech německé okupace se omezila většinou na udržování členů klubu pohromadě, což mělo v této době nesmírný význam. Přestože byly zakázány členské schůze a počet členů výboru omezen na nejnižší počet, vždy se členové scházeli při různých společných akcích (pracovních) a dodávali si navzájem pevnou víru v brzké konečné vítězství. Mnozí členové klubu se zúčastnili v těchto pro náš národ těžkých dobách ilegálního boje proti okupantům, práce ve výboru klubu umožnila jim neustálý osobní styk a téměř všichni se postavili v květnové revoluci se zbraní v ruce proti našim nepřátelům. Z ilegálního boje se zúčastnili členové výboru klubu: Antonín Hlavina, Josef Jech, Oldřich Štelclein, Celá tato práce nezůstala samozřejmě bez obětí.

Z členů Slovanu padli při revolučních bojích: V. Šebek, Josef Trnka, Jar. Ploc, Josef Kunák, Zd. Fridrich, Vl. Biskáček, V. Mašek, František Křišťa. V Terezíně byl popraven 2/5 1945 St. Sobolák.

Po osvobození naší vlasti Rudou armádou začal se život klubu rozvíjet radostněji. Tělovýchova byla postavena na jedno z předních míst a dostalo se jí nebývalé podpory.

S pohledem zpět na dobu od r. 1939 do r. 1945 možno říci, že se i v tomto boji S. K. Slovan čestně obstál.

S Č M.

Odbočka S Č M v Kunratících měla do konce roku 1945 275 členů, na různých pracích odpracovala 4.000 hodin. Když byl založen fond na stavbu kulturního domu, sbírka mezi členy S Č M vynesla dosud 3.000.- Kčs. Mladí komunisté - členové SČM se zúčastnili prací v rámci „1,000.000 hodin republice". Z prostředků místní organisace S Č M bylo věnováno místnímu Junáku 1.000.- Kčs a místnímu Aeroklubu 2.543.- Kčs. - S Č M se aktivně zúčastnil oslav 28. října i VDŠR. Připravuje i do budoucna i kulturní podniky, jejichž výtěžek bude

věnování na postavení pomníku T. G. Masaryka, který má být odhalen r. 1946.

Obecní knihovna

Obecní knihovna je umístěna ve školní budově č. 7. Půjčovní den je v pondělí. Za doby okupace bylo rabováno četnickou stanicí a z příkazu okresního úřadu celkem 377 knih, z nichž bylo po revoluci vráceno 204. Celkový stav knihovny na konci roku je 979 svazků, z toho 909 zábavných a 70 naučných.

Prohlídka knih v ráncích.

Během prosince 1945 byly prohlédnuty v rámcích všechny knihy úřednící universitní knihovny v Praze a mnoho z nich bylo pro tamní knihovnu odvezeno.